

Deux canons inédits de Georges Skylitzès.

Parmi les auteurs byzantins de second ordre, un des moins connus jusqu'à ce jour est, sans contredit, le poète hymnographe Georges Skylitzès. Le but de la présente étude est de rappeler, de compléter et de rectifier ce que d'autres en ont dit avant moi, et de mettre sous les yeux du lecteur deux textes qu'ils ont laissés inédits.

Allatus le premier nous donne quelques renseignements sur Georges Skylitzès et a signalé son *canon* à saint Georges¹). Urbain Siber a recueilli son nom pour la liste de mélodes insérée par Fabricius²). Pitra en a fait autant³). Plus tard, le savant cardinal s'écriait⁴): «Quis mihi certo notabit discrimine Georgios Nicomediensem, Rammatam, Rhetorem, Pachymerem, Scylitzam (*sic*), Scholarium . . . »? Il ajoutait d'autres homonymes encore; il se demandait même si Georges le Sicilien, Georges Sykéotès et Georges Skylitzès n'étaient pas un seul personnage.

Quatre ans avant l'apparition du volume où Pitra parlait ainsi, l'archimandrite Andronic K. Demetrakopoulos avait cependant publié⁵), sans commentaire, une épigramme de Georges Skylitzès placée en tête de l'Ὀπλοθήκη d'Andronic Kamateros⁶) dans le codex Theol. 229 de la Bibliothèque royale de Munich, codex du XIIIe siècle, où elle porte le titre suivant: Ἐπίγραμμα τῆς βιβλίου δι' ἱάμβων στίχων, τοῦ πρωτοκουροπαλάτου κυροῦ Γεωργίου τοῦ Σκυλίτζη.

1) *Diatriba de Georgiorum scriptis*, Paris, 1651, p. 338, 339, dans Fabricius, *Bibliotheca Græca*, édit. Harles, t. XII, p. 37.

2) *Op. cit.*, t. XI, p. 78.

3) *Hymnographie de l'Eglise grecque*, Rome, 1867, p. CLIV.

4) *Analecta Sacra*, t. I-er, Paris, 1876, p. 275, note.

5) Ὀρθόδοξος Ἑλλάς, Leipzig, 1872, p. 26—29.

6) Sur le livre et l'auteur, voir Krumbacher, *Geschichte der byzantinischen Literatur*, 2-e édit., p. 90.

Si Pitra est excusable de n'avoir pas connu la trop récente publication de Demetrakopoulos, il n'en est pas de même de M. Georges Papadopoulos. Dans un livre consacré à l'histoire des musiciens et des hymnographes de l'Eglise grecque¹⁾, cet auteur cite bien le *canon* à saint Georges d'après Allatius et Montfaucon; il ajoute même un *canon* à saint Dimitri, mais fait de Georges Skylitzès un chroniqueur du XIe siècle.

M. Krumbacher²⁾ signale, sans plus, l'épigramme insérée par Demetrakopoulos.

Enfin, M. A. Papadopoulos-Kerameus a publié³⁾, d'après un codex de la Grande Laure Saint-Athanase, codex de la fin du XIIe siècle, un office sous ce titre: Ἀκολουθία σὺν Θεῷ ἐπὶ τῇ εἰς τὴν Μεγαλόπολιν ἀνακομιδῇ τοῦ ἁγίου λίθου, ἐν ᾧ μετὰ τὴν ἀποκαθήλωσιν ἐτέθη παρὰ τοῦ Ἰωσήφ Χριστοῦ ὁ ἀληθινὸς Θεὸς ἡμῶν, γεγонуῖα⁴⁾ ἐν ἔτει χζ' τῆς αὐτοκρατορίας τοῦ Πορφυρογεννήτου βασιλέως κῦρι (sic) Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ. Le *canon*, du 4e ton, est sur l'acrostiche: Ἐνταφιασμοῦ τὸν λίθον Χριστοῦ σέβω· ὁ Σκυλίτζης.

* * *

L'épigramme de Georges Skylitzès sur l'Ὀπλοθήκη, de 100 vers trimètres iambiques, se termine par une prière à la Trinité en faveur de l'empereur Manuel Comnène, de l'impératrice (Marie, la seconde femme de Manuel) et du jeune Alexis déjà couronné. Elle a donc été composée entre 1172, année du couronnement d'Alexis, et 1180, date de la mort de Manuel.

Ce petit poème ne vaut, au point de vue littéraire, ni plus ni moins que tant de compositions analogues, mais nous montre en son auteur un versificateur correct, indique l'époque où il a vécu, et nous prouve que, malgré les compliments prodigués à Manuel Comnène, il ne partageait guère les idées de ce prince sur l'union des Eglises: pour lui, Latins et Arméniens sont également hérétiques.

En outre, le titre du poème dans le manuscrit nous fournit un renseignement important, à savoir que Georges Skylitzès était *protocuropalate*.

1) Συμβολαὶ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς παρ' ἡμῶν ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς, Athènes, 1890, p. 260.

2) Op. cit., p. 90.

3) Ἀνάλεκτα Ἱεροσολυμιτικῆς σταχυολογίας, t. V, St. Pétersbourg, 1898, p. 180—189; voir les notes, p. 424—426.

4) Peut-être vaut-il mieux lire γεγонуῖα.

Le curopalate, *gardien du palais* impérial, après avoir été peut-être à l'origine un véritable fonctionnaire, ne fut bientôt plus qu'un dignitaire, le premier après l'empereur au VIIe siècle. Son importance ayant diminué avec le temps, il est placé seulement au quinzième rang dans l'énumération de Codinus, curopalate lui-même. Au XIIe siècle au moins, il y avait à la fois deux curopalates¹⁾.

Du XIe au XIIIe siècle, nous saisissons l'existence de protoprocuropalates, qui supposent évidemment des procuropalates, et aussi l'existence de protocuropalates²⁾.

Dans le manuscrit de l'Anonyme édité par Banduri, on lisait, à tort ou à raison, que l'empereur Justin avait été protocuropalate avant de devenir empereur. Banduri observe³⁾ à ce sujet: «Vox autem πρωτοκουροπαλάτης suspecta mihi videtur cum neque apud Codinum in catalogo officiorum aulae Cp. reperiatur, neque in ullo alio, quod sciam, byzantino scriptore».

Si les protocuropalates n'existaient pas au VIe siècle, ce qui est possible, leur existence n'en est pas moins bien établie à l'époque indiquée plus haut. Parmi eux, au nom de notre Georges Skylitzès, on peut ajouter: Michel, protocuropalate et grand drongaire de la *vigla*, en 1082⁴⁾; Euphemios, protocuropalate de Thessalonique, juge du *velum* et notaire, en 1095⁵⁾; Jean Karianitès, protocuropalate et ἐπὶ τῶν κρίσεων, en 1166, en même temps que Georges Skylitzès⁶⁾; Nicétas Akominatos, dans la seconde moitié du XIIe siècle⁷⁾; Nicétas Karamallès et Nicéphore Kastamonitès, au XIIe ou au

1) Voir Ammien Marcellin, XIV, 7, 19; XXII, 8, 7; XXXI, 12, 15; Notitia dignitatum, édit. Böcking, p. 404*; Nicéphore, Ἱστορία σύντομος, VII, 22, édit. de Boor, p. 7; Codinus, De officiis, édit. Bonn., p. 9, et le commentaire, p. 184; le glossaire de Fabrot à Cedrenus, édit. Bonn., t. II, p. 918; le commentaire de Reiske, au De caerimoniis édit. Bonn., t. II, p. 267; A. Rambaud, L'Empire grec au Xe siècle, Paris, 1870, p. 518; Du Cange, Glossarium mediæ et infimæ Græcitat, s. v. κουροπαλάτης, et surtout Glossarium mediæ et infimæ latinitatis, s. v. cura palatii.

2) G. Schlumberger, Sigillographie byzantine, Paris, 1884, p. 489.

3) Edit. Paris, p. 44, 675.

4) Z. von Lingenthal, Ius graeco-romanum, t. III, Leipzig, 1857, p. 343.

5) E. de Murlat, Essai de chronologie byzantine, 1057—1453, St. Pétersbourg, 1871, p. 78, d'après un document que je n'ai pas sous la main.

6) Migne, Patrologia graeca, t. CXL, col. 253, 254. Au XIIe siècle au moins, il y avait donc à la fois deux protocuropalates.

7) Michel Akominatos, Τὰ σωζόμενα, édit. S. Lampros, Athènes, 1880, t. II, p. 416.

XIIIe siècle; Michel Tzittas, protocuropalate et duc, ces trois derniers connus seulement par leurs sceaux¹⁾, etc.

* * *

L'office publié par M. Papadopoulos-Kerameus ne donne pas lieu à de nombreuses observations.

Il comprend trois στιχηρά, le *canon* et deux εξαποστειλάρια. Le titre même nous en a indiqué le sujet: il a été composé à l'occasion de la translation à Constantinople d'une de ces reliques hiérosolymitaines qu'y accumula pendant des siècles la dévotion des empereurs. La pierre de l'onction fut apportée d'Ephèse dans les premiers mois de 1169²⁾: car le patriarche Luc Chrysobergès assista à la procession solennelle qui eut lieu à cette occasion; or ce patriarche mourut le 11 juillet 1169³⁾.

L'office ne présente guère plus d'intérêt que n'en ont d'ordinaire ces sortes de compositions. La langue et la rythmique sont correctes. A noter, le retour par trop fréquent du nom de l'empereur, accompagné d'épithètes flatteuses qui détonnent au milieu des souvenirs de la Passion.

* * *

Aux renseignements que les oeuvres déjà éditées de Georges Skylitzès nous ont fournis sur sa personne, je ne puis ajouter que peu de chose. Voici pourtant deux documents qui me semblent avoir jusqu'ici passé inaperçus.

1° Nous trouvons le protocuropalate Georges Skylitzès nommé parmi les hauts personnages laïques qui prirent part au concile réuni en 1166 par Manuel Comnène et tenu dans le Grand Palais même, à propos des controverses sur l'explication des paroles du Christ: Ὁ πατήρ μου μείζων μου ἐστίν.

D'après les actes, il assista du moins à la session du 6 mars. Son nom revient dans le discours de clôture du patriarche Luc Chrysobergès: c'est lui qui, en qualité de notaire (γραμματικός) impérial, avait transmis au patriarche les désirs de Manuel au sujet de la convocation du concile⁴⁾.

1) G. Schlumberger, op. cit., p. 492, 669.

2) Voir Cinname, IV, 8, édit. Bonn., p. 277, et Nicéas Akominatos, VII, 7, édit. Bonn., p. 289. M. A. Papadopoulos-Kerameus, ibid., p. 180, dit: «entre les années 1169 et 1170»; mais plus loin, p. 424, il donne la date exacte.

3) E. de Mural, op. cit., p. 195.

4) Migne, t. cit., col. 253, 254, 277.

2° Le codex Parisin. 2925, du XVe siècle¹⁾, contient, fol. 5 verso et fol. 6 recto, une épigramme de 27 vers trimètres iambiques κατά τε τοῦ Σκυλίτζη καὶ Γρηγορίου τοῦ βασιλικοῦ γραμματικοῦ ἐκείνου. Ces deux personnages avaient accusé Jean Tzetzés²⁾ d'être incapable de faire de bons vers, στιχίζειν τι γενναῖον καὶ ἀξίεπαινον. Le poète vexé répond sur un ton qui donne une singulière idée des mœurs littéraires à Byzance au XIIe siècle. Avec une crudité d'expressions toute réaliste, il compare ses deux critiques à deux jeunes boucs échauffés par un bon repas et qui ne savent plus que donner des coups de corne; il leur demande de laisser le lion dormir en paix dans son antre, car la lutte serait par trop inégale entre eux et lui³⁾.

J'ignore qui est le γραμματικὸς Grégoire. Le codex des Nani 281 contient, p. 153 seq., un opusculé d'un Grégoire, adressé au patriarche Basile Kamateros (1183—1186), une oraison funèbre de son père par le même et trois lettres adressées, deux à Dimitri Tornikès, une à Eustathios de Thessalonique, cette dernière écrite de Triaditza⁴⁾. Il existe aussi une lettre de Jean Tzetzés *ad Grammaticum*⁵⁾.

Mais il me paraît assez plausible d'identifier le Skylitzès maltraité en même temps que Grégoire par Tzetzés avec le protocuropalate de Manuel Comnène. Les iambes de Tzetzés le représentent comme un tout jeune homme, ce qui expliquerait qu'il ne porte encore aucun titre officiel.

* * *

Le nom de Skylitzès, dérivé de σκύλος, *chien*, peut paraître singulier au premier abord. Il n'en est pas moins régulièrement formé à

1) H. Omont, Inventaire sommaire des manuscrits grecs de la Bibliothèque nationale, Troisième partie, Paris, 1888, p. 60. — Fabricius, op. cit., t. XI, p. 241, signale: «Hypotheses in Culitzem (sic) et Gregorium Grammaticum regium», d'après Labbé, Nova bibliotheca manuscriptorum, p. 134.

2) Le codex dit Τζέτην. Mais il s'agit bien de Jean Tzetzés, sur lequel voir Krumbacher, op. cit., p. 526 seq. L'épigramme a été faite quoique le poète fût tourmenté par son asthme; or Jean Tzetzés parle souvent dans ses vers de l'asthme dont il était incommodé. G. Hart, De Tetzarum nomine, vitis, scriptis, Leipzig, 1880, p. 37. Comparez le titre de l'épigramme: Στίχοι αὐθωροὶ καὶ πάντα ἀμελέτητοι, avec celui que porte la «Theogonia» du même auteur dans plusieurs manuscrits: Ποίημά αὐθωρὸν καὶ ἀμελέτητον. G. Hart, ibid.

3) M. Emile Legrand, professeur à l'Ecole des langues orientales vivantes de Paris a bien voulu m'envoyer la photographie du manuscrit; je le prie d'agréer ici tous mes remerciements.

4) Mingarelli, Graeci codices manuscripti apud Nanios..... asservati, Bolognae, 1784, p. 398.

5) Lectius, Thesaurus poetarum graecorum, 1614, t. II, p. 413.

l'aide d'un suffixe diminutif, qui s'attache plus souvent, il est vrai, à des noms de personnes, mais quelquefois aussi à des noms de choses ou d'animaux¹⁾.

Aucun document ne nous renseigne sur la parenté probable de Georges Skylitzès avec le chroniqueur du XIe siècle, Jean Skylitzès. On sait d'ailleurs bien peu de chose sur la personne de ce dernier. Il naquit, semble-t-il, dans le thème τῶν Θρακησίων, en Asie-Mineure, fut protovestiaire, curopalate et drongaire de la garde impériale, et composa son livre après 1081²⁾.

Nous possédons une *μονωδία* de Théodore Prodrome sur Etienne Skylitzès, mort peu après 1140 métropolitain de Trébizonde³⁾. Ce prélat était sans doute originaire de Constantinople; il y possédait du moins une maison et y fut directeur de l'Ecole de Saint-Paul. Théodore Prodrome nous dit en outre qu'il eut plusieurs frères: il est possible que Georges Skylitzès ait été un de ses neveux.

On rencontre assez fréquemment ce nom de Skylitzès dans les documents des quatre derniers siècles⁴⁾. Il est encore aujourd'hui porté par plusieurs familles, dont une bien connue, originaire de Chio, sur laquelle M. G. Zolotas, directeur du gymnase de Chio, prépare une monographie. Je trouve un Mané Skylitzès dans cette île dès 1511⁵⁾.

* * *

Avant de passer à l'examen des oeuvres inédites que nous connaissons de Georges Skylitzès, il nous faut essayer de répondre à cette question: a-t-il réellement écrit une chronique?

Tout d'abord, Georges Skylitzès, poète et protocuropalate sous Manuel Comnène, est bien distinct de Jean Skylitzès, curopalate, drongaire et chroniqueur un siècle auparavant.

Allatius avait entendu, dire⁶⁾ qu'il existait une chronique de

1) Voir H. Moritz, *Die Zunamen bei den byzant. Historikern und Chronisten*, I T., Programm des k. humanistischen Gymnas. in Landshut für das Schuljahr 1896—97, p. 11, 52; II T. 1897—98, p. 14—17. Le nom de Skylitzès manque aux listes de l'auteur.

2) Krumbacher, *op. cit.*, p. 369.

3) R. P. L. Petit, *Monodie de Théodore Prodrome sur Etienne Skylitzès*, dans *Извѣстія Русскаго Археологическаго Института въ Константинополѣ*, t. VIII (1902), p. 1—14.

4) Voir, par exemple, E. Legrand, *Bibliographie hellénique du XVIIe siècle*, t. II Paris, 1894, p. 309; J. Belondos, *Ἑλληνική ἀποικία ἐν Βενετία*, 2-e édit., Venise, 1893, p. 137.

5) Miklosich et Müller, *Acta et diplomata graeca*, t. III, Vienne, 1865, p. 263.

6) *Op. cit.*, p. 338. Le manuscrit est aussi indiqué par Montfaucon, *Bibliotheca bibliothecarum mss. nova*, Paris, 1739, t. I-er, p. 702 (*Bibliotheca sforziana*): «Georgii

Georges Skylitzès dans la bibliothèque des Sforza: vérification faite, la chronique était celle de Zonaras.

En outre, Allatius connaissait un exemplaire du Νομοκάνων de Manuel Malaxos¹⁾, qui citait au chapitre 195 une anecdote soi-disant empruntée παρά τοῦ χρονικοῦ Γεωργίου τοῦ Σκυλίτζη. Cette histoire d'un juif baptisé dans le désert avec du sable faite d'eau par ses compagnons de voyage, remonte à Jean Mosch²⁾, et se lit dans Georges le Moine³⁾ et Georges Cedrenus⁴⁾. Si Manuel Malaxos l'attribue à Georges Skylitzès, c'est, pense Allatius, qu'il a été trompé par les deux prénoms de Georges le Moine et de Georges Cedrenus.

A mon avis, la confusion a dû se produire d'abord sur un autre terrain. Cedrenus n'ayant, comme on le sait, fait que démarquer le travail de Jean Skylitzès, l'anecdote se trouve également dans ce dernier. Il semble donc que Manuel Malaxos a tiré son récit de Jean Skylitzès, qu'il ignorait le prénom de celui-ci et qu'il a été amené à lui donner celui de Georges parce qu'il connaissait l'existence d'un Georges Skylitzès. On verra plus loin que son parent, Nicolas Malaxos, a justement complété le *canon* de Georges Skylitzès à saint Georges.

Mais la question se complique encore. Allatius ajoute que le codex Palatin. 262, récemment apporté à Rome, contient la chronique de Zonaras, mutilée au commencement, et avec cette attribution de seconde main: Γεωργίου τοῦ Σκυλίτζη. La chronique est ici divisée en chapitres, et chaque chapitre est précédé d'un sommaire: c'est peut-être seulement de ces sommaires que Georges Skylitzès serait l'auteur.

Le manuscrit dont parle Allatius ne peut être que le codex Palatin. Græc. 202, du XVIe siècle, contenant la chronique de Zonaras, mutilée au début et à la fin, et précédée en effet de l'attribution: Γεωργίου τοῦ Σκυλίτζη⁵⁾.

Skylitzis Chronica Imperatorum Romanorum et Graecorum ab Augusto Caesare usque ad Nicephorum Botaniatem».

1) Sur cet auteur du XVIe siècle, voir Krumbacher, op. cit., p. 408, 608. J'ai consulté deux manuscrits du Νομοκάνων, l'un appartenant à notre bibliothèque, l'autre cod. 185 du μετόχιον du Saint Sépulture à Constantinople; l'anecdote ne figure ni dans l'un ni dans l'autre. Je ne vois pas d'ailleurs comment elle rentrerait dans le chapitre 195, Περὶ τοῦ ὄρκου. Allatius l'a peut-être trouvée au chapitre 95, qui traite du baptême des enfants. On sait combien les rédactions du Νομοκάνων diffèrent entre elles.

2) Ασμών, 176, Migne, P. G., t. LXXXVII, col. 3044.

3) Edit. E. de Muralet, p. 355.

4) Edit. Bonn., t. Ier, p. 240.

5) H. Stevenson junior, Codices manuscripti Palatini graeci, Rome, 1885, p. 101.

Enfin, un manuscrit de Vienne, Cod. hist. Græc. 43, du XVe siècle, contient la même chronique de Zonaras. En tête, un monogramme d'une main postérieure, dont la partie centrale se lit sûrement Γεωργ(ου¹). Les deux parties latérales doivent sans doute se lire τοῦ Σκυλιτζῆ. Il y a des difficultés de déchiffrement, mais les trois dernières lettres sont certaines²).

Cette attribution par trois copistes de la chronique de Zonaras à Georges Skylitzès est jusqu'ici inexplicable. On ne sait même pas si le manuscrit du Vatican et celui de Vienne dépendent l'un de l'autre, ou s'ils remontent tous les deux à un original commun. Si cette seconde hypothèse était la vraie, il faudrait sans doute chercher la cause de l'introduction du nom de Georges Skylitzès dans quelque confusion analogue à celle commise par Manuel Malaxos.

Quoi qu'il en soit de la solution qu'apportera sans doute un meilleur examen des manuscrits, il paraît bien d'ores et déjà certain que Georges Skylitzès n'a aucun droit au titre de chroniqueur.

* * *

Il nous reste à parler de deux oeuvres inédites de notre hymnographie: un *canon* à saint Dimitri et un *canon* à saint Georges.

Le *canon* à saint Dimitri a pour thème spécial le célèbre μύρον ou parfum qui découlait du tombeau de ce saint à Thessalonique, bien que, suivant un procédé familier à tous les hymnographes, l'auteur introduise aussi divers épisodes du martyre de saint Dimitri.

Le *canon* semble avoir été inséré autrefois dans le ménée officiel de Constantinople, au 26 octobre, où il aura plus tard été remplacé par celui qu'on y lit actuellement, du patriarche Philothée, † 1376. C'est ainsi qu'on peut s'expliquer sa présence dans les traductions slaves des ménées: aujourd'hui encore, Russes, Serbes et Bulgares chantent en l'honneur du grand martyr de Thessalonique le *canon* que lui consacra le protocuropalate de Manuel Comnène³).

Le dernier éditeur du ménée grec, le moine Barthélemy de Koutloumoussi, a rencontré notre *canon* dans un manuscrit de son couvent; il n'a pas su distinguer le nom de l'auteur dans les dernières odes,

1) Cf. Gardthausen, Griechische Palaeographie, Leipzig, 1879, p. 116, 250.

2) Th. Büttner-Wobst, Studien zur Textgeschichte des Zonaras, dans Bysantinische Zeitschrift, t. I-er (1892), p. 208, 209.

3) J'ai sous les yeux des ménées imprimés dans la laura Kievo-petchoeraka, 1867: le *canon* s'y lit au volume d'octobre, p. 217.

mais cite exactement le reste de l'acrostiche; il fait même l'éloge du poème: οὐκ εὐκαταφρονήτεον ὄντα εἰς τε τὰς ἐννοίας καὶ τὴν γλαφυρότητα¹⁾).

Le *canon* est aussi contenu dans un codex appartenant dès 1305 à un moine Sophronios et conservé au monastère de Dokheiarion à l'Athos²⁾. Le titre est celui-ci: Κανὼν εἰς τὸν μέγαν Δημήτριον, ποίημα Γεωργίου φιλοσόφου, φέρων ἀκροστιχίδα τήνδε: Μύρου γεραίρω τὴν χάριν Δημητρίου· Γεώργιος Σκυλίτζης. On remarquera ce nom de philosophe donné ici à l'hymnographe, et qui signifie sans doute tout simplement homme de lettres.

On trouve enfin ce même *canon* dans le codex 86 de Saint-Sabbas, à la bibliothèque patriarcale de Jérusalem, codex sur papier du XVe siècle³⁾. Un de mes confrères a pu m'en procurer une photographie, grâce à l'extrême obligeance du bibliothécaire, le très distingué archidiacre Cléopas Koikylidès, à qui j'offre ici mes vifs remerciements. C'est le texte de ce manuscrit que je publie ci-après.

Le *canon* est du 4e ton plagal; il est accompagné de deux καθίσματα après la 3e ode; le κοντάκιον indiqué après la 6e est celui que présente le ménée imprimé au jour de la fête de saint Dimitri.

Ce *canon*, qui a été inséré dans les recueils liturgiques officiels, est-il dû simplement à la fantaisie de l'hymnographe, ou bien, comme le *canon* sur la pierre de l'onction, a-t-il été composé à l'occasion de quelque événement? Je penche pour cette dernière hypothèse.

Sans doute, le culte du grand martyr μυροβλύτης a été de tout temps cher à la piété byzantine, et les poésies liturgiques en son honneur sont innombrables, du moyen-âge jusqu'à nos jours.

Mais on n'oubliera pas que le dévot Manuel Comnène se donnait pour un des plus fervents serviteurs du saint⁴⁾. On n'oubliera pas ce curieux récit que nous a conservé un hagiographe de bonne foi⁵⁾. Un matin de Pâques, les officiers de l'empereur cherchèrent vainement une

1) Μηναῖον, Venise, 1895, octobre, p. 183, note. Les anciennes éditions que j'ai pu consulter ont le *canon* de Philothée. On pourra s'étonner après cela que M. Georges Papadopoulos, op. et loco cit., nous donne sans observation Georges Skylitzès comme l'auteur «du second *canon* à saint Dimitri»; il a dû copier quelque ouvrage russe.

2) Lampros, Catalogue of the greek manuscripts on mount Athos, t. I-er, Cambridge, 1895, p. 286 (N° 2690).

3) A. Papadopoulos-Kerameus, Ἱεροσολυμιτικὴ βιβλιοθήκη, t. III, St. Pétersbourg. 1897, p. 145.

4) Acta Sanctorum, édit. Palmé, octobre, t. III, p. 81.

5) Ibidem, p. 205.

robe ornée de perles que leur maître devait revêtir ce jour-là, et qu'ils avaient eux-mêmes retirée la veille de la salle du trésor. Le gardien de l'église de Saint-Dimitri à Thessalonique, de son côté, fut stupéfait de découvrir cette robe sur le tombeau du martyr. Informé de ce prodige, Manuel ne voulut pas reprendre au saint ce que celui-ci paraissait réclamer et le riche vêtement impérial continua de décorer le tombeau du glorieux protecteur des armées byzantines.

La légende doit avoir été fabriquée à Thessalonique sur un fonds réel. A la demande de Joseph, hégoumène du Pantocrator, Manuel fit apporter en grande pompe à Constantinople, le 26 octobre 1148, une image de saint Dimitri et le voile qui recouvrait son tombeau, en prenant soin de remplacer cet ornement par un autre non moins précieux. De cette translation solennelle, il nous est resté le récit par un témoin le moine Nicaise du Pantocrator¹⁾.

On peut supposer que Georges Skylitzès composa son *canon* à l'occasion de la fête. Si on admet cette hypothèse, je rappellerai qu'il est mort après 1179, et que par suite il devait être relativement jeune en 1148. Cette jeunesse expliquerait en partie l'infériorité trop réelle du *canon* à saint Dimitri comparé aux autres productions hymnographiques de l'auteur. Car, malgré le jugement favorable porté sur elle par le moine Barthélemy, je ne puis m'empêcher de trouver par endroits la pièce fastidieusement monotone: il est vrai qu'elle partage ce défaut avec tant de poèmes du même genre!

* * *

L'autre *canon* inédit est en l'honneur de saint Georges. Allatius²⁾ se souvenait de l'avoir lu à Smyrne: *canonem elegantissimum*. Ce *canon* est contenu dans un manuscrit de la Vaticane, le codex 138 des Palatini Græci, daté de 1279³⁾. Je le publie sur une copie qu'a bien voulu en prendre pour moi M. Nicolas Festa, professeur à l'Université d'Etat, à Rome. Ce m'est un agréable devoir de lui présenter ici tous mes remerciements pour cette aimable collaboration à mon travail.

Le *canon* à saint Georges est du 4e ton plagal, comme le précédent, sur l'acrostiche: Γεωργίω μάρτυρι τὴν ψδὴν φέρω· Γεώργιος Σχυ-

1) Ce récit a été publié par A. Papadopoulos-Kerameus, Ἀνάλεκτα ἱεροσολυμιτικῆς σταχυολογίας, t. IV, St. Pétersbourg, 1897, p. 238—246; voir les remarques, t. V, St. Pétersbourg, 1898, p. 400.

2) Op. cit., p. 339.

3) H. Stevenson junior, op. cit., p. 67.

λίτζης. Il a trois καθίσματα après la 3e ode, un κοντάκιον et un οίκος après la 6e, et est suivi de trois εξαποστειλάρια.

Au XVIe siècle, Nicolas Malaxos, protopappas de Nauplie¹⁾, le trouvant incomplet des dernières odes, répara cette mutilation: son oeuvre est, je crois, restée inédite dans le codex 198 de la bibliothèque des Nani²⁾.

Les hymnographes grecs ont souvent eu la dévotion de célébrer dans une de leurs compositions les louanges du saint leur patron: tel est sans doute le motif qui a déterminé Georges Skylitzès à choisir saint Georges pour sujet de son poème. L'invocation du début corrobore cette opinion.

Ici, plus encore que dans son *canon* à saint Dimitri, le poète reproduit, en les accompagnant de réflexions pieuses, les principaux épisodes de la légende de saint Georges. Il paraît même s'être servi d'une des rédactions les plus récentes de cette légende. En tout cas, je suis d'accord avec Allatius pour reconnaître l'élégance de la pièce: elle est, à mon avis, bien supérieure aux *canons* sur la pierre de l'onction et à saint Dimitri.

Il est difficile de lui assigner une date exacte. Cependant, l'insistance que met l'auteur à implorer le secours du saint en faveur de l'empereur contre les Scythes, les Perses, les barbares, qui, dit-il, se précipitent sur l'empire des quatre points cardinaux, semble indiquer les environs de 1166, période où Manuel Comnène avait à repousser à la fois les attaques des Hongrois et des Turcs.

* * *

Au point de vue rythmique, les deux *canons* donnent lieu aux observations suivantes:

Ils imitent, en général, les rythmes du *canon* Ἀρματηλάτην Φαραῶ de saint Jean Damascène³⁾. Cependant le *canon* à saint Dimitri remplace à la 3e ode l'εἰρμός de son modèle: Ὁ στερεώσας, par l'εἰρμός: Οὐρανίας ἀψίδος, et à la 7e ode l'εἰρμός: Θεοῦ συγκατάβασιν, par celui-ci: Παῖδες Ἑβραίων.

Dans le même *canon* à saint Dimitri, on a plusieurs incises hypermètres: ode III, θεοτοκίον, dernière incise; ode VI, tropaire II, dernière incise; ode VIII, θεοτοκίον, incise 6 (on pourrait à la rigueur

1) Sur cet auteur, voir Krumbacher, op. cit., p. 401, 678.

2) Mingarelli, op. cit., p. 398.

3) Παρακλητική, édit. Venise, 1897, p. 322.

supprimer τό). A l'ode V, tropaire I, l'incise 4 est aussi hypermètre, mais par compensation l'incise suivante manque d'une syllabe, irrégularité fréquente dans l'hymnographie grecque. A l'ode VI, tropaire VI, incise 4, il vaudrait peut-être mieux écrire: *δαψιλῶς τοῖς χρήζουσι*, pour obtenir une accentuation plus conforme au prototype. Dans ce même tropaire, l'incise 5 est trop courte d'une syllabe.

Dans le *canon* à saint Georges, les irrégularités sont moins nombreuses. Ode V, tropaire II, l'incise 2 est hypermètre (supprimer ὥς?), et tropaire III, l'incise 5 enjambe d'une syllabe sur l'incise suivante qui est trop courte d'une. Ode VI, tropaire I, l'incise 5 est hypermètre: le poète s'est évidemment cru autorisé à rompre le rythme pour introduire dans l'incise le nom trop long de son héros; on sait à combien de licences donnent lieu les noms propres dans la métrique classique: les hymnographes ne se gênent pas plus en pareil cas que leurs devanciers de l'antiquité.

Le *κάθισμα* et son *θεοτοκίον*, placés après l'ode III dans le *canon* à saint Georges, sont très irréguliers vis à vis de l'*εἰρμός* modèle: *Τὴν σοφίαν καὶ λόγον*, et même vis à vis des nombreux tropaires imités de celui-ci avant Georges Skylitzès.

De même l'*οἶκος*, placé après l'ode VI, suit fort mal, dans sa première partie, le rythme bien défini de l'hymne acathiste, *Ἀγγελος πρωτοστάτης*.

* * *

Cod. Hierol. S. Sab. 86. Fol. 50 v°.

† Ἐτερος κανὼν εἰς τὸν ἅγιον Δημήτριον, ποίημα Γεωργίου τοῦ Σκυλίτζη, οὗ ἡ ἀκροστιχίς· Μύρου γεραίρω τὴν χάριν Δημητρίου· Γεώργιος Σκυλίτζης.

Ωιδὴ α'. ἦχος πλᾶγιος δ'. Ἀρματηλάτην Φαραῶ ἐβύθισε).

Μύρου εὐώδους καὶ σεπτοῦ, Δημήτριε,	5
ἡνεωγμένη πηγῇ,	
τοῦ τῶν παθῶν ῥύπου τὴν καρδίαν πλυνόν μου	
καὶ ἀρετῶν ἐν πράξεσιν	
εὐωδίας με δείξας	
Χριστοῦ τὸν νοῦν μου χαρίτωσον	10
χάριτας τὰς θείας ὑμνήσαι σου.	

2 ὡ ἡ codex. 4 ἐβίθη codex. 7 Cf. Ps., IV, 2, 10. 9. 10 Cf. II Cor., II, 15.

- Ὑδατος ζῶντος ποταμούς ἐκβλύζεσθαι
 ἀπὸ κοιλίας πιστῶν
 λόγος Θεοῦ λέγει· | ὅθεν σου προχέονται
 μύρου πηγαὶ αἰέρροισι,
 5 ὧν τὸ ρεῖθρον εὐφραίνει
 Θεοῦ τὴν πόλιν δοξάζουσιν
 τὴν μαρτυρικὴν παρρησίαν σου.
 Ῥάβδος μὲν πάλαι Μωϋσέως πλήξασα
 πέτρην ἐρήμου ἐν γῇ
 10 ἀναστομεῖ ρεῖθρα | ποταμῶν πολύρροα·
 σῶμα δὲ σόν, Δημήτριε,
 ἐκκεντήσασα λόγχῃ
 τοῦ μύρου βρύσιν ἀνέδειξε
 νέον Ἰσραὴλ ἀναψύχασα.
 15 Οἶας μὲν ἔξεις ἀμοιβάς, Δημήτριε,
 μαρτυρικῶν σου πληγῶν,
 οὐδ' ὀφθαλμός εἶδε | οὐδὲ οὖς ἀκήκοε·
 νῦν δὲ τοῦ μύρου θάλασσαν
 ἀμοιβὴν τῆς ἀγνείας
 20 προχέεις κόσμου τοῖς πέρασιν
 πάθη τῶν ψυχῶν ἐκκαθαίρουσαν·
 <Θεοτοκίον>.
 Ὑπεραμόλυντον δοχεῖον, πάναγνε,
 Λόγος εὐρών σε Θεοῦ
 25 F. 51 r. σῇ ἐνοικεῖ μήτρα· | τὸ ἐκ σοῦ δὲ πρόσλη*μμα
 χρίσας αὐτοῦ θεότητι
 εἰς προῆλθεν ἐκ δύο
 καὶ κενωθὲν μύρον κέκληται·
 Χριστὸς γὰρ Θεὸς τε καὶ ἄνθρωπος.
 30 Ωἰδὲ γ'· Οὐρανίας ἀψιδος.
 Γεννηθεὶς οὐρανόθεν | ἐκ τοῦ Θεοῦ γέγονας
 θείων ἀγαθῶν κληρονόμος | υἱὸς καλούμενος,
 συγχληρονόμος Χριστοῦ,
 συμβασιλεύεις δὲ τούτῳ·

1—3 Ioan., VII, 38. 5—6 Ps., XLV, 4. 8 Exod., XVII, 5, 6; Num., XX, 7 seq.
 17 ἴδε codex; I Cor., II, 9. 26 Cf. Act., X, 38; ode IX, θεοτοκίον, et canon suivant,
 ode IV, θεοτοκίον. 28 Cant., I, 3. 30 ἀψιδος codex. 31 Ioan., I, 13; I Ioan., III, 9;
 IV, 7; V, 1, 4, 18. 32 Rom., VIII, 17. 34 II Tim., II, 12.

τὸ γὰρ μύρον σύμβολον
τούτου, Δημήτριε.

Ἐξεχύθη ἡ χάρις | τοῦ παντουργοῦ Πνεύματος
ἀπὸ κεφαλῆς ἕως ἁκρῶν | καὶ σὲ ἀνέδειξε
5 μύρου εὐόσμου πηγὴν,
ἐξ ἧς ἀντλοῦμεν τὴν χάριν
τῶν θαυμάτων, μέγιστε
μάρτυς Δημήτριε.

Ῥιζωθείς ὡσπερ δένδρον | δαυιδικῶς, ἔνδοξε,
10 παρὰ διεξόδοις ὑδάτων | μέγαν ἀνέδωκας
τοῦ μαρτυρίου καρπὸν
καὶ νῦν πηγὴ ἀνεδείχθης
μύρου διοδεύουσα
τῆς γῆς τὰ πέρατα.

Ἀπαντλήσας τὴν χάριν | Χριστοῦ πλευρᾶς αἵματι
15 συναποβλυσάσης τὸ ὕδωρ | αἷμα διέχεας
σὸν δι' αὐτὸν λογχευθεὶς
καὶ νῦν ὡς ὕδωρ προχέεις
καρδιῶν θελκτήριον
20 μύρον, Δημήτριε.

〈Θεοτοκίον〉.

Ἱεραὶ σου φιάλαι | αἱ τῆς ψυχῆς, πάναγνε,
πλήρεις ἀρωμάτων καὶ μύρων | τοῦ θείου Πνεύματος
25 τοῦ ἐπελθόντος ἐν σοί·
καὶ γὰρ Θεὸν τετοκυῖα
τοὺς πιστοὺς ἀπήλλαξας
ἐκ δυσωδίας παθῶν.

Κάθισμα· ἦχος δ'· Ἐπεφάνης σήμερον〉.

Δημητρίου σήμερον τοῦ ἀθλοφόρου
30 ἑορτὴν τελέσωμεν | εὐσεβοφρόνως ἐν Χριστῷ
F. 51 v°. ἀκατα*παύστως πρεσβεύοντος
πᾶσι δοθῆναι εἰρήνην καὶ ἔλεος.

〈Θεοτοκίον〉.

Τὴν θερμὴν ἀντίληψιν τῶν ἐν ἀνάγκαις,
35 τὴν ἡμῶν βοήθειαν | καὶ πρὸς Θεὸν καταλλαγὴν,

8 Cf. Ps., CXXXII, 2; Act., X, 45; Tit., III, 6. 9—10 δαβιτικῶς codex; Ps., I, 3.
15 Ioan., XIX, 34. 23—24 Luc., I, 35. 28 ἐπεφάνη codex. 32 I Tim., I, 2, etc.

δι' ἧς φθορᾶς ἐλυτρώθημεν,
τὴν θεοτόκον, πιστοί, μακαρίσωμεν.

Ωιδῇ δ'· Σὺ μου ἰσχύς.

- Ῥύπου παντός | ἀπορριφεῖς τῆς γεννήσεως
5 τῷ λουτρῇ | τῆς ἀναγεννήσεως
τὸ καθαρὸν ὥφθης συντηρῶν
μέχρι καὶ εἰς τέλος·
διὸ Χριστὸς σοι, Δημήτριε,
τὴν φυσικὴν ἱκμάδα
10 μεταβάλλει πρὸς μύρον,
ὃς καὶ ὕδωρ εἰς οἶνον μετήνεγκεν.
Ὡσπερ πυρὸς | φύσις παντὶ μεταδίδεται
ἀκαιρέαν | σφύζουσαν τὴν δύναμιν·
οὕτω τὸ σὸν μύρον, ἀθλητά,
15 πᾶσι μὲν ἀντλεῖται,
ὅμως δὲ μένει ἀμείωτον,
ὁ νῦν οἱ εὐσεβοῦντες
προσκυνοῦντες ὑμνοῦμεν
τὸν Θεόν, ὃς τὴν χάριν σοι δέδωκεν.
20 Τίς ἀκουστάς | σοῦ τὰς αἰνέσεις ποιήσεται,
Χριστὲ Λόγε, | βλέπων τὰς σὰς χάριτας,
ὃς ἀθληταῖς δέδωκας τοῖς σοῖς;
Τοῦ γὰρ Δημητρίου
ἰδοῦ τὸ μύρον τοῦ μάρτυρος
25 ὡς βρύσις μὲν βλυστάνει,
εὐωδίας δὲ πνέει
καὶ σκεδάζει κακῶν τὴν σκοτόμαιναν.
Ἦρδευσεν μὲν | πηγὴ ἐκ γῆς ἀναβαίνουσα
πρὸ τοῦ βρέξαι | πᾶν τὸ ταύτης πρόσωπον·
30 σὺ δὲ κρυβεῖς, μάρτυς, ὑπὸ γῆν
βρύσις ἀνεδείχθης
εὐώδους μύρου, Δημήτριε·
αἱ λόγχαι γὰρ μυρίας
ἀνεστόμωσαν φλέβας
35 καὶ νῦν κόσμου κατάρδεις τὰ πέρατα.

1 Rom., VIII, 21.

4 ἀπορριφεῖς codex.

11 Ioan., II, 1—11.

20 Pa., CV, 2.

28 Gen., II, 6.

30 κρυβύς codex.

35 κατάρδης codex.

F. 52 r.

<Θεοτοκίον>.

- Νύμφην Θεοῦ | σὲ καὶ μητέρα γινώσκομεν,
 θεοτόκε· | σὲ γὰρ ὡς μυρίπνοον
 ῥόδον εὐρών Λόγος τοῦ Θεοῦ
 θάλλον ἐν κοιλάδι 5
 τῇ ταπεινῇ ἀνθρωπότητι
 ἡράσθη σου τὸ κάλλος
 καὶ ἐκ σοῦ σαρκοφόρος
 προελθὼν τοὺς πιστοὺς εὐωδίασεν.
- Ωιδῇ εἴ· Ἵνα τί με ἀπώσω | ἀπὸ τοῦ <προσώπου σου>. 10
 Χρηματίσας δοχεῖον
 τοῦ ἐξ οὐρανοῦ καταβάντος δι' ἔλεον
 ὑετοῦ καθάπερ
 ἡ σταγόνος σταζούσης πραότητι
 ἐπιάνθης χάρισι 15
 μυστικαῖς καὶ νῦν ἐκ τάφου
 μύρου βρύσιν πηγάζεις, Δημήτριε.
- Ἀθληταῖς ὥσπερ νόμος
 πάσης κοσμικῆς γυμνωθεὶς διαθέσεως
 ἐλιπάνθης, μάρτυς, 20
 ἐν ἐλαίῳ χαρίτων τοῦ Πνεύματος·
 συμπαλαίσας σκότους
 δὲ τὰς ἀρχὰς βραβεῖον ἔσχεις
 βλύζειν μύρον ἡδύπνουν, Δημήτριε.
- Ῥόδον ὠφθης ἀνθῆσαν 25
 ἔνδον τοῦ λειμῶνος Κυρίου, Δημήτριε,
 βεβαμμένον λύθρῳ
 μαρτυρίου αἱμάτων καὶ ξίφεσι
 συγκοπὲν καὶ πόνων
 ἀθλητικῶν φρυγὲν καμίνῳ 30
 καὶ νῦν μύρον σταλάζεις ἀείρροον.
- Ἴδού πάλιν ὁρᾶται
 θεία κιβωτὸς ὁ ναὸς ὁ τοῦ μάρτυρος,
 οὐ λυχνία ἔνδον
 τάφος φέρων τὸ μύρον καὶ ἔλαιον, 35

4 Cf. Eccl. XXIV, 18. 5 Cf. Cant., II, 1. 7 Ps., XLIV, 11. 10 ἀπώσω codex.
 11 χρηματήσας codex. 13 Ps., LXXI, 6. 19—20 διὰ θέσεως ἐλυπάνθης codex.
 22—23 συμπαλέσας codex; cf. Ephes., VI, 12; I Cor., IX, 24. 24 βλύζει codex.
 27 βεβαμμένον codex. 32 seq. Exod., XXV, 31.

δι' ἧς φθορᾶς ἐλυτρώθημεν,
τὴν θεοτόκον, πιστοί, μακαρίσωμεν.

Ωἰδὴ δ'· Σὺ μου ἰσχύς.

- Ῥύπου παντός | ἀπορριφεῖς τῆς γεννήσεως
5 τῷ λουτρῇ | τῆς ἀναγεννήσεως
τὸ καθαρὸν ὥφθης συντηρῶν
μέχρι καὶ εἰς τέλος·
διὸ Χριστὸς σοι, Δημήτριε,
τὴν φυσικὴν ἰκμάδα
10 μεταβάλλει πρὸς μύρον,
ὃς καὶ ὕδωρ εἰς οἶνον μετήνεγκεν.
Ὡσπερ πυρὸς | φύσις παντὶ μεταδίδεται
ἀκαιρέαν | σφύζουσαν τὴν δύναμιν·
οὕτω τὸ σὸν μύρον, ἀθλητά,
15 πᾶσι μὲν ἀντλεῖται,
ὅμως δὲ μένει ἀμείωτον,
ὃ νῦν οἱ εὐσεβοῦντες
προσκυνοῦντες ὑμνοῦμεν
τὸν Θεόν, ὃς τὴν χάριν σοι δέδωκεν.
20 Τίς ἀκουστάς | σοῦ τὰς αἰνέσεις ποιήσεται,
Χριστὲ Λόγε, | βλέπων τὰς σὰς χάριτας,
ὡς ἀθληταῖς δέδωκας τοῖς σοῖς;
Τοῦ γὰρ Δημητρίου
ἰδοῦ τὸ μύρον τοῦ μάρτυρος
25 ὡς βρύσις μὲν βλυστάνει,
εὐωδίας δὲ πνέει
καὶ σκεδιάζει κακῶν τὴν σκοτόμαιναν.
Ἡρδευσεν μὲν | πηγὴ ἐκ γῆς ἀναβαίνουσα
πρὸ τοῦ βρέξαι | πᾶν τὸ ταύτης πρόσωπον·
30 σὺ δὲ κρυβεῖς, μάρτυς, ὑπὸ γῆν
βρύσις ἀνεδείχθης
εὐώδους μύρου, Δημήτριε·
αἱ λόγχαι γὰρ μυρίας
ἀνεστόμωσαν φλέβας
35 καὶ νῦν κόσμου κατάρδεις τὰ πέρατα.

1 Rom., VIII, 21.

4 ἀπορριφεῖς codex.

11 Ioan., II, 1—11.

20 Pa., CV, 2.

28 Gen., II, 6.

30 κρυβύς codex.

35 κατάρδης codex.

F. 52 r.

〈Θεοτοκίον〉.

- Νύμφην Θεοῦ | σὲ καὶ μητέρα γινώσκομεν,
 θεοτόκε· | σὲ γάρ ὡς μυρίπνοον
 ῥόδον εὐρών Λόγος τοῦ Θεοῦ
 θάλλον ἐν κοιλάδι 5
 τῇ ταπεινῇ ἀνθρωπότητι
 ἡράσθη σου τὸ κάλλος
 καὶ ἐκ σοῦ σαρκοφόρος
 προελθὼν τοὺς πιστοὺς εὐωδίασεν.
- Ωιδῇ εἴ· Ἵνα τί με ἀπόσω | ἀπὸ τοῦ <προσώπου σου>. 10
 Χρηματίσας δοχεῖον
 τοῦ ἐξ οὐρανοῦ καταβάντος δι' ἔλεον
 ὑετοῦ καθάπερ
 ἡ σταγόνας σταζούσης πραότητι
 ἐπιάνθης χάρισι 15
 μυστικαῖς καὶ νῦν ἐκ τάφου
 μύρου βρύσιν πηγάζεις, Δημήτριε.
- Ἀθληταῖς ὥσπερ νόμος
 πάσης κοσμικῆς γυμνωθεὶς διαθέσεως
 ἐλιπάνθης, μάρτυς, 20
 ἐν ἐλαίῳ χαρίτων τοῦ Πνεύματος·
 συμπαλαίσας σκότους
 δὲ τὰς ἀρχὰς βραβεῖον ἔσχες
 βλύζειν μύρον ἡδύπνουν, Δημήτριε.
- Ῥόδον ὠφθης ἀνθῆσαν 25
 ἔνδον τοῦ λειμῶνος Κυρίου, Δημήτριε,
 βεβαμμένον λύθρῳ
 μαρτυρίου αἱμάτων καὶ ξίφεσι
 συγκοπὲν καὶ πόνων
 ἀθλητικῶν φρυγὲν καμίνῳ 30
 καὶ νῦν μύρον σταλάζεις ἀείρροον.
- Ἴδου πάλιν ὁρᾶται
 θεία κιβωτὸς ὁ ναὸς ὁ τοῦ μάρτυρος,
 οὐ λυχνία ἔνδον
 τάφος φέρων τὸ μύρον καὶ ἔλαιον, 35

4 Cf. Eccl. XXIV, 18. 5 Cf. Cant., II, 1. 7 Ps., XLIV, 11. 10 ἀπόσω codex.
 11 χρηματήσας codex. 13 Ps., LXXI, 6. 19—20 διὰ θέσεως ἐλυπάνθης codex.
 22—23 συμπαλέσας codex; cf. Ephes., VI, 12; I Cor., IX, 24. 24 βλύζει codex.
 27 βεβαμμένον codex. 32 seq. Exod., XXV, 31.

ἥσπερ προσκιρτῶμεν
πνευματικῶς καὶ χοραυλοῦντες
εὐφημοῦμεν τὸν μέγαν Δημήτριον.

Νέος ὥσπερ Ἡλίας

5 ζήλω τετρωμένος Χριστοῦ ἀγαπήσεως,
βασιλεῖς ἐλέγχεις
F. 52 v°. καὶ σαυτὸν ἐμπαρέχεις * εἰς θάνατον·
ὁμῶς ζῆς καὶ πάλιν
μύρου πηγὴν δεικνύς τὸν τάφον
10 ὡς καμψάκην ἐλαίου ἀκένωτον.

〈Θεοτοκίον〉.

Διαγράφει σου, κόρη,

πάλαι τὸ μυστήριον ἄδων προπάτωρ σου
τῆς τοῦ βασιλέως
15 θυγατρὸς δόξαν σύμπασαν ἔσωθεν,
ὃς καὶ σε δοξάσας
ὡς μακαρίαν τοῖς ἀνθρώποις·
χαῖρε, κόσμου παντός ἡ ἀνάκλησις.

Ωιδῇ εἴ· Ἰλάσθητί μοι, Σωτήρ.

20 Ὑψήνηθης πνευματικῶς | ἐλαία ὥσπερ κατάκαρπος
καὶ λογχοφόρων χερσὶ
δημίων ἐκτέθλειψαι·
πιστοὺς ἱλαρύνεις δὲ
μύρον νῦν ἐκβλύζων
25 θείου τάφου σου, Δημήτριε.

Μελίσσης δίκην σαυτὸν | ἐργάτην πάσης ἀνέδειξας
θεοποιῶ ἀρετῆς
ψυχὴν, μάκαρ, ἄμωμον
ὡς σίμβλῳ τῷ σώματι
30 συντηρῶν καὶ μύρον
νῦν ἐκβλύζεις τὸ γλυκάζον ψυχάς.

Ἠγάπησας ἐκ ψυχῆς | Χριστὸν καὶ τούτου ἐβάδισας
πρὸς τὴν τοῦ μύρου ὁσμὴν

1 ἡς codex; cf. II Reg., VI, 5, 14—16.

4 Cf. III Reg., XVIII—XX; IV Reg., I

9 μύρον codex. 10 III Reg., XVII, 12 seq. 12 Ps., XLIV, 13. 17 Luc., I, 48.

18 Cf. χαῖρε, τοῦ πεσόντος Ἀδάμ ἡ ἀνάκλησις, au premier οἶκος de l'hymne acathiste, Ὁρολόγιον, édit. Venise, 1895, p. 423. 20 ἐλαίω codex; Ps., LI, 8. 23 ἱλαρύνης codex.

27 θεοποιῶν codex. 31 τὸν codex. 33 Cant., I, 3.

καὶ ταύτης μετείληφας
 συγκράσει τῇ κρείττονι,
 καὶ νῦν μύρου ρεῖθρα
 βλύζεις ἀπαυστα, Δημήτριε.

Τετράς ἐκ μέσης Ἑδέμ | τῶν ποταμῶν ἀναβλύζουσα 5

κόσμου μερῶν τετρακτὺν
 ἀρδεύει τοῖς ρεύμασιν·
 αὐτὸς δέ, Δημήτριε,
 πᾶσαν γῆν κυκλόθεν
 τῷ σῷ μύρῳ εὐωδίασας. 10

Ῥανίδες ἀθλητικῶν | εἰς γῆν αἱμάτων σου στάξασαι

εὐώδους μύρου πηγὴν
 αὐτὴν ἀπειργάσαντο
 καὶ νῦν τοῦτο ἄληκτα

F. 53 r. τοῖς ἀρυομέ*νοισι 15

ἀναβλύζουσι, Δημήτριε.

Ἰδρῶτι τῶν σῶν, σοφέ, | αἱμάτων περιχεόμενος

ὡς ἄλλη νέα πηγὴ
 τοῖς χρήζουσι δαψιλῶς
 παρέχεις ἱασιν 20

τὰ σὰ μύρα, μάκαρ,
 καὶ ροφῶντες προσερχόμενοι.

〈Θεοτοκίον〉.

Ὅρωντες χρυσοειδῇ | φωτὸς λυχνίαν τὴν ἄσβεστον

οἱ πλήθει ἁμαρτιῶν 25
 ψυχὰς σκοτιζόμενοι
 προσέλθωμεν· νέμει γὰρ
 φωτισμὸν καὶ πᾶσαν
 ἐκδιώκει ἀμαυρότητα.

Κοντάκιον· Τοῖς τῶν αἱμάτων σου. 30

Ωιδῇ ζ' Παῖδες Ἑβραίων.

Ἦδωρ ἀντλήσαι Ἡσαΐας

τοὺς διψήσαντας, Δημήτριε, προτρέπει·

5 Gen., II, 9 seq. 9 κυκλόθεν codex. 10 τῷ σῷμα μύρῳ codex. 11 ραννήδες
 codex. 13 ἀπειργάσατο codex. 14 τούτου codex. 22 Le texte paraît corrompu; la
 traduction slave a ici: о҃чєсѣно прѣходѣшѣмъ. 24 λυχνίαν codex; cf. Exod., XXV, 81;
 XXVII, 20. 25 Jac., V, 20; I Petr., IV, 8. 26 Cf. Rom., XI, 10; Ephes., IV, 18.
 29 ἀμαυρότητα codex. 30 C'est le κοντάκιον de la fête de saint Dimitri, Μηναῖον,
 t. cit., p. 140. 32 seq. Is., XII, 3.

εἰ γὰρ εἶδε τὸν σὸν
τάφον, ἐβόα πάντως·
μύρου πηγῇ προσέρχεσθε
καὶ ἀντλεῖτε σωτηρίαν.

5 Γῆς μὲν ἀπόγονος ἐγένου,
κατεσκήνωσας εἰς γῆν δὲ τῶν πραέων,
ἐνθα ὕδωρ τρυφῆς,
οὐ καὶ πιὼν εἰς κόρον
μύρου πηγὴν ἀένναον
10 νῦν, Δημήτριε, προχέεις.

Ἐφ' ὧς κλῆμα ἐν ἀμπέλφ
μένων ἄτμητος Θεῷ καὶ συνηγμένος
καὶ τῆς τούτου πλησθεὶς
ποιότητος ἀρρήτου
15 μύρον ὡς γλεῦκος ἅπασι
νῦν, Δημήτριε, βλυστάνεις.

Ὡ τῶν καινῶν σου παλαισμάτων·
ὦ τῶν ξένων σου ἀγώνων καὶ ἐπάθλων·
σοὺς ἰδρῶτας καὶ γὰρ
20 τοὺς δι' αὐτὸν χεθέντας,
μάκαρ, Χριστὸς δεξάμενος
βρύσιν μύρου σε δεικνύει.

F. 53 v°. Ρεῖθρα τοῦ μύρου σου προχέων
μέγα πέλαγος ἐξηπλώσας θαυμάτων
25 καὶ ψυχῶν καὶ σαρκῶν
τάς νόσους καταβλύζεις
καὶ πειρασμῶν, Δημήτριε,
πάντα κλύδωνα κοιμίζεις.

<Θεοτοκίον>.

30 Γάλα ἐπότισας, παρθένε,
σαρκοφόρον σου Θεὸν γεγεννημένον,
ὡς ὀδύνην Ἀδάμ
τοῦ φάρυγγος λεάνη
ξύλου φαγόντος γνώσεως
35 ἐντολῆς τε παρηκόου.

2 εὐόα codex. 4 ἀντλήτε codex. 6 Cf. Deut., VIII, 7; Mat., V, 4. 11 ἐφ'
codex; Ioan., XV, 4. 13—15 Act., II, 13. 18 ἀγόνων codex. 28 κλείδων codex.
30 ἐπότισας codex. 32 ὀδύνην codex. 33 λεάνει codex. 34 Gen., III, 1—6.

Ωιδῆ ἡ· Ἑπταπλασίως κάκ(μινον).

Ἴνα Θεός, Δημήτριε,

τοῖς ἐν κόσμῳ γνωρίσῃ σε
ἄσβεστον λαμπάδα τῆς ψυχῆς φυλάξαντα
ἐλαίῳ τῶν πράξεων

5

λιπαινομένην ἐνδελεχῶς
καὶ ὡς αἱ νυμφῶνος σοὶ ἡνοίγησαν πύλαι,
ἀείρρουν πηγὴν σε
θεοῦ μύρου δεικνύει | εἰς ἀμοιβὴν ἀγνείας
ταύτην διδοὺς τὴν χάριν.

10

Οὐκ ἐξ αἵματος, ὥς φησι

τὸ σεπτὸν εὐαγγέλιον,
οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκός, Δημήτριε,
Θεῷ δὲ γεγέννησαι
τὸν σαρκωθέντα σέβων Θεόν·
αἷμα δὲ προθύμως δι' αὐτόν σου κενώσας
ἀντείληφας ὑψόθεν
τεραστίαν τὴν χάριν | βοῶν· ὑπερυψοῦτε
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

15

Σὺ κλίμαξ ὥφθης ἐμψυχος

20

ἐπὶ γῆς μὲν στηρίζουσα
ἵχνη τῆς σαρκός, εἰς οὐρανὸν δὲ φθάνουσα·
Θεὸν γὰρ ἐπλούτισας
ἐστηριγμένον, μάρτυς, ἐν σοί,
στήλη δὲ ὥράθης ἡλειμμένη ἐλαίῳ
ἀγώνων μαρτυρίου
καὶ νῦν ἀντιπηγάξεις | τοῖς πίστει προσιοῦσι
πηγὴν ἐνθέου μύρου.

25

F. 54 r. Σὲ ποταμὸν προέγραψε

τοῦ Θεοῦ πληθυνόμενον
ψάλλων ὁ Δαυὶδ προφητικῶς, Δημήτριε,
ἰδοὺ γὰρ ἀκένωτος

30

4—7 Mat., XXV, 1 seq. 12 Ioan., I, 13. 15 σεύων codex. 17 ὑψόθεν codex.

18 Dan., III; on sait que la prière des trois enfants dans la fournaise forme le 8e cantique scripturaire de l'office de l'aurore, auquel correspond la 8e ode du canon.

20 κλίμαξ codex; Gen., XXVIII, 12 seq. 25 στύλη... ἐλημμένη codex; Gen., ibidem, 18; la forme ὥράθης se retrouve, canon suivant, ode IX, tropaire IV.

29—31 Ps., LXIV, 9.

ἡ προχοή τοῦ μύρου τοῦ σοῦ·
 ὄθεν καὶ μυριοὶ ποταμοὶ πλημμυροῦντες
 φωναῖς αὐτῶν ἰψοῦσι,
 ταῖς χερσὶ δὲ κροτοῦσιν | εἰς δόξαν τούτοις πᾶσι
 5 δοξάσαντος Θεοῦ σε.

Κύριος εἰς τρισάγιος
 σύ, Θεὲ πανσθενέστατε,
 ὃν θεολογῶν ὁ ἀθλητῆς Δημήτριος
 εἰρκτῇ κατακλείεται
 10 καὶ σὺν σκορπίῳ τῷ αἰσθητῷ
 ὄφιν θανατώσας νοητὸν καὶ τὸ θράσος
 Λυαίου καταστρέψας
 διὰ Νέστορος θεῖου | λοχεύεται καὶ μύρον
 νῦν ἐκ τοῦ τάφου βλύζει.

〈Θεοτοκίον〉.

Ἵπέρ Ἀδάμ ὁ Κύριος,
 ὑπὲρ Εὐας σύ, πάναγνε,
 ὁ δὲ Γαβριὴλ ἀντὶ τοῦ πλάνου ὄφεως,
 σταυρὸς ἀντὶ ξύλου δέ,
 20 κῆπος τοῦ τάφου ἀντὶ Ἑδέμ,
 τὸ χαῖρε ἀντὶ λύπης, λόγχη ἀντὶ φλογίνης
 ῥομφαίας καὶ πορφύρα
 συκῆς ἀντὶ τῶν φύλλων· | σὲ γοῦν ὑμνοῦμεν, κόρη,
 ὡς τούτων παραιτίαν.

25 Ωιδῇ θ'. Ἐξέστη ἐπὶ τούτῳ <ὁ> οὐρανὸς | καί.

Λαβὼν σοὶ τὸ ἀλάβαστρον τῆς ψυχῆς
 ἀρετῶν θεοῦ μύρου πληρούμενον,
 σχῶν δὲ Χριστὸν
 κλίναντά σοι, μάρτυς, τὴν κεφαλὴν
 30 ὡς ἐπαναπαυσάμενον
 βίου σου λαμπρότητι καθαροῦ
 αὐτῷ ἐμαχαρίσθης
 καὶ χάριτος ἐπλήσθης
 μυροβλυτεῖν τοῖς κόσμου πέρασιν.

35 F. 54 v°. Ἴδου τῶν μενουσῶν σε ἀνταμοιβῶν
 τῶν ἀρρήτων λαμπρὰ προτυπώματα,

2 Ps., XCII, 3.

4 Ps., XCVII, 8.

26 Cf. Mat., XXVI, 7, etc.

32 ἐμαχαρίστης codex.

ἰδοῦ πηγὴ
 μύρου ἀειρόου, ὡ ἀθλητά·
 Θεῷ οὖν παριστάμενος
 μετὰ παρρησίας μαρτυρικῆς
 τῷ βασιλεῖ ἐξαίτει 5
 κατὰ βαρβάρων νίκας
 καὶ βασιλείαν τέλος ἄληκτον.
 Τῷ τύπῳ τοῦ σταυροῦ τῷ νικοποιῷ
 ἐξαλείψας Λυαίου θρασύτητα
 καὶ νικητὴν 10
 Νέστορα καὶ σύναθλον τεθεικώς·
 νῦν καὶ πᾶν γένος βάρβαρον
 δοῦλα ἀναδείξας τῷ βασιλεῖ,
 συμπράττων, συστρατεύων,
 κρατύνων, μεγαλύνων, 15
 τοῖς γῆς τοῖς πέρασι, Δημήτριε.
 Ζεούσης ἐκ καρδίας πόθῳ τῷ σῷ
 τῇ σεπτῇ κιβωτῷ τοὺς προστρέχοντας,
 μάρτυς Χριστοῦ,
 μύβου προχεοῦση τοὺς ποταμοὺς 20
 ταῖς σαῖς πρεσβείαις λύτρωσαι
 ἔργων ψυχοφθόρων κατακλυσμοῦ,
 παθῶν τε δυσωδίας,
 ὁσφράδια δὲ δεῖξον
 αὐτοὺς Κυρίῳ εὐωδέστατα. 25
 Ἡμέραν χαρμοσύνης πνευματικῆς
 ἐκτελοῦμεν, Δημήτριε, βλέποντες
 μύρου τοῦ σοῦ
 ἅπαντα βλυστάνουσιν τὴν πηγὴν·
 σὺ δὲ παθῶν σκοτόμαιναν 30
 λύων, ὡς ἐνθέου πλήρης φωτός,
 ὡς ἐν ἡμέρᾳ δίδου
 ὀδεύειν εὐσχημόνως,
 Θεοῦ δὲ βλέπειν φῶς ἀπρόσιτον.

11 τεθεικώς codex. 12 πᾶσα codex, première main. 17 ρεούσης codex. 18 et
 22 Cf. Gen., VII. 22 κατακλυσμοῦ codex. 25 Cf. II Cor., II, 11. 32 Rom., XIII, 13.
 33 εὐσχημόνος codex. 34 I Tim., VI, 16.

ἡ προχοή τοῦ μύρου τοῦ σου·
 ὅθεν καὶ μυριοὶ ποταμοὶ πλημμυροῦντες
 φωναῖς αὐτῶν ὑψοῦσι,
 ταῖς χερσὶ δὲ κροτοῦσιν | εἰς δόξαν τούτοις πᾶσι
 5 δοξάσαντος Θεοῦ σε.

Κύριος εἰς τρισάγιος
 σύ, Θεὲ πανσθενέστατε,
 ὃν θεολογῶν ὁ ἀθλητὴς Δημήτριος
 εἰρκτῇ κατακλείεται
 10 καὶ σὺν σκορπίῳ τῷ αἰσθητῷ
 ὄφιν θανατώσας νοητὸν καὶ τὸ θράσος
 Λυαίου καταστρέψας
 διὰ Νέστορος θείου | λοχεύεται καὶ μύρον
 νῦν ἐκ τοῦ τάφου βλύζει.

〈Θεοτοκίον〉.

Ἵπὲρ Ἀδὰμ ὁ Κύριος,
 ὑπὲρ Εὐας σύ, πάναγνε,
 ὁ δὲ Γαβριὴλ ἀντὶ τοῦ πλάνου ὀφείως,
 σταυρὸς ἀντὶ ξύλου δέ,
 20 κῆπος τοῦ τάφου ἀντὶ Ἑδέμ,
 τὸ χαῖρε ἀντὶ λύπης, λόγχη ἀντὶ φλογίνης
 ῥομφαίας καὶ πορφύρα
 συκῆς ἀντὶ τῶν φύλλων· | σὲ γοῦν ὑμνοῦμεν, κόρη,
 ὥς τούτων παραιτίαν.

25 Οἰδὴ θ'· Ἐξέστη ἐπὶ τούτῳ <ὁ> οὐρανὸς | καί.

Λαβὼν σοι τὸ ἀλάβαστρον τῆς ψυχῆς
 ἀρετῶν θείου μύρου πληρούμενον,
 σχὼν δὲ Χριστὸν
 κλίναντά σοι, μάρτυς, τὴν κεφαλὴν
 30 ὥς ἐπαναπαυσάμενον
 βίου σου λαμπρότητι καθαροῦ
 αὐτῷ ἐμακαρίσθης
 καὶ χάριτος ἐπλήσθης
 μυροβλυτεῖν τοῖς κόσμου πέρασιν.

35 F. 54 v°. Ἴδου τῶν μενουσῶν σε ἀνταμοιβῶν
 τῶν ἀρρήτων λαμπρὰ προτυπώματα,

2 Ps., XCII, 3.

4 Ps., XCVII, 8.

26 Cf. Mat., XXVI, 7, etc.

82 ἐμακαρίστης codex.

ἰδοὺ πηγὴ
 μύρου ἀειρόου, ὦ ἀθλητά·
 Θεῷ οὖν παριστάμενος
 μετὰ παρρησίας μαρτυρικῆς
 τῷ βασιλεῖ ἐξαίτει 5
 κατὰ βαρβάρων νίκας
 καὶ βασιλείαν τέλος ἄληκτον.
 Τῷ τύπῳ τοῦ σταυροῦ τῷ νικοποιῷ
 ἐξαλείψας Λυαίου θρασύτητα
 καὶ νικητὴν 10
 Νέστορα καὶ σύναθλον τεθεικώς·
 νῦν καὶ πᾶν γένος βάρβαρον
 δοῦλα ἀναδείξας τῷ βασιλεῖ,
 συμπράττων, συστρατεύων,
 κρατύνων, μεγάλυνων, 15
 τοῖς γῆς τοῖς πέρασι, Δημήτριε.
 Ζεούσης ἐκ καρδίας πόθῳ τῷ σῷ
 τῇ σεπτῇ κιβωτῷ τοὺς προστρέχοντας,
 μάρτυς Χριστοῦ,
 μύρου προχεοῦση τοὺς ποταμούς 20
 ταῖς σαῖς πρεσβείαις λύτρωσαι
 ἔργων ψυχοφθόρων κατακλυσμοῦ,
 παθῶν τε δυσωδίας,
 ὁσφράδια δὲ δεῖξον
 αὐτοὺς Κυρίῳ εὐωδέστατα. 25
 Ἡμέραν χαρμοσύνης πνευματικῆς
 ἐκτελοῦμεν, Δημήτριε, βλέποντες
 μύρου τοῦ σοῦ
 ἅπαντα βλυστάνουσιν τὴν πηγὴν·
 σὺ δὲ παθῶν σκοτόμαιναν 30
 λύων, ὡς ἐνθέου πλήρης φωτός,
 ὡς ἐν ἡμέρᾳ δίδου
 ὁδεύειν εὐσχημόνως,
 Θεοῦ δὲ βλέπειν φῶς ἀπρόσιτον.

11 τεθεικῶς codex. 12 πᾶσα codex, première main. 17 ρεούσης codex. 18 et
 22 Cf. Gen., VII. 22 κατακλυσμοῦ codex. 25 Cf. II Cor., II, 11. 32 Rom., XIII, 13.
 33 εὐσχημόνος codex. 34 I Tim., VI, 16.

〈Θεοτοκίον〉.

Σύ, πάναγνε, χρυσέα περιστερά,
οία κάρφος ἐλαίας βαστάσασα
Λόγον Θεοῦ
5 F. 55 r. κρίσαντα τὴν * σάρκα τὴν ἑαυτοῦ
ἐλαίῳ τῆς θεότητος·
ὃν ἐν τῇ καρδίᾳ ὡς κιβωτῷ
λαβὼν ὁ ἀθλοφόρος
ἐκ τάφου μύρα βλύζει
10 καὶ ἱλαρύνει πιστῶν πρόσωπα.

* * *

Cod. Palat. Gr. 202. Fol. 8 r.

† Κανὼν εἰς τὸν ἐν ἀγίοις μεγαλομάρτυρα τοῦ Χριστοῦ καὶ τροπαιοφό-
ρον Γεώργιον, οὗ ἡ ἀκροστιχίς· Γεωργίῳ μάρτυρι τὴν ὁδὴν φέρω· Γεώρ-
γιος Σκυλίτζης.

15 Ωίδῃ α' ἡχος πλ(ᾠ)γιος δ' Ἀρματηλ(ᾠ)την).
Γεωργηθεῖσαν ἐν καρδίας αὐλαξίν
ἐκ βρέφους πίστιν πρὸς σέ
καὶ μυστικὸν στάχυν | πόθου ἐκβλαστήσασαν
καὶ νῦν καρποφορήσασαν
20 τῶν σῶν ἄθλων τοὺς ὕμνους
μετ' εὐμενείας ὑπόδεξαι,
μάρτυς στεφανίτα Γεώργιε.
Ἐκ τοῦ Θεοῦ γεγεννημένος ἀνωθεν
καὶ μητρικῇ σου στοργῇ
25 ἀκολουθῶν ἔσχες | θεῖαν ἀναγέννησιν
ἐξ ὕδατος καὶ πνεύματος
καὶ παῖς σαῖς νουθεσίαις
υἱὸν ὑψίστου ἀνέδειξας
ὁ παῖς τὸν πατέρα Γερόντιον.
30 Ὡσὰν ἐν πράγμασι φανείς Γεώργιος
σπέρμασι λόγων τῶν σῶν
εἰδωλικῆς πλάνης | ψυχὴν ἀπεκάθηρας
πατρός καὶ τὰ ζιζάνια
ἐξερρίζωσας ταύτης

2 Gen., VIII, 8 seq.; Cf. canon suivant, ode I, θεοτοκίον. 5 Cf. ode I, θεοτοκίον,
et canon suivant, ode IV, θεοτοκίον. 15 ἡχος πλ. δ. ἀμαρτηλ. en marge. 24 Ioan., I, 13.
27—30 Ioan., III, 8 seq. 32 Cf. Luc., VI, 35; Rom., VIII, 16, etc. 33 seq. cf.
Mat., XIII, 24—31; Luc., VIII, 5—16. 34 ἐξερίζωσας codex.

- τριχῶν δεικνὺς τὴν λευκότητα
 θέρους τὴν τομὴν ἀναμένουσταν.
 Ῥῆμα Θεοῦ ὡς τεθηγμένην μάχαιραν
 ἀναλαβὼν ἀνδρικῶς
 τῆς πατρικῆς ρίζης | ἔτεμες τὴν ἄκανθαν 5
 καὶ κατὰ πνεῦμα ἥνωσας
 τοὺς ἐν σοὶ ἡνωμένους
 Χριστῷ συνάπτων, Γεώργιε,
 σὺν Πολυχρονίᾳ Γερόντιον.
 F. 8 r°. Θεοτοκίον). 10
- Γένους ἀνθρώπων τὴν μητέρα πρότερον
 Εὖαν Θεὸς ἐκ πλευρᾶς
 τῆς τοῦ Ἀδὰμ πλάσας | συνουσίας ἀνευθεν
 θαῦμα τὸ σὸν προέγραψεν·
 ὑπὲρ γὰρ ἀνθρωπείους, 15
 παρθένε, νόμους γεγέννηκας
 τὸν ἐξαναστάντα τριήμερον.
 Ωἰδὴ γ'· Ὁ στερεώσας.
 Ἵνα καλοῦντος τοῦ καιροῦ
 τὸν σὸν καρπὸν ἐπιδώσης 20
 ἐν ὑδάτων φυτευθεὶς διεξόδους
 τῶν ἀγίων ἐντολῶν | Χριστοῦ τοῦ ζῶντος ὕδατος,
 ἡνθήσας ὥσπερ φοῖνιξ | οἴκῳ Κυρίου, Γεώργιε.
 Ὡς πειθαρχῶν ταῖς διδασχαῖς
 τοῦ Θεοῦ Παύλου παρεῖχες 25
 σεαυτὸν τῷ βασιλεῖ στρατιώτην·
 ἐκ Θεοῦ καὶ γὰρ ἀρχὴ | πᾶσα κεχειροτόνηται·
 καὶ ἀνδρικῶς ἐνίκας | τοὺς ἀντιμάχους, Γεώργιε.
 Μέγεθος σώματος ὁρῶν
 καὶ βραχιόνων σου ῥώμην 30
 καὶ προσώπου ωραιότητος κάλλος
 ἐπιγείους ἀμοιβὰς | ὁ βασιλεὺς δωρεῖταί σοι
 ζώνην τῆς στραταρχίας | περιτιθεὶς σοι, Γεώργιε.
 Ἀκολουθῆσαι τῷ Χριστῷ
 προθυμηθεὶς ἀπεβάλλου 35
 F. 9 r. πᾶσαν σχέσιν καὶ σαρκὸς καὶ χρη*μάτων,

8 Ephes., VI, 17. 5 Cf. Mat. et Luc. ibidem. 11 Gen., II, 21. 19 seq. Ps., I, 3.
 20 ἐπιδώσεις codex. 22 Ioan., IV, 10 (cf. VII, 38). 23 Ps., XCI, 12, 13.
 25 Πέτρου codex; II Tim., II, 3. 27 Rom., XIII, 1. 30 ῥώμη codex.

ἐπιδούς δὲ τοῖς πτωχοῖς | πλοῦτον τὸν σόν, Γεώργιε,
ὡς ἀθλοῦσιν ὁμοῖος | γυμνὸς εἰσῆλθες τὸ στάδιον.

Θ(εοτοκίον).

Ῥῆμα Θεοῦ ἐν τῇ Ἑδέμ

5 καὶ ποδῶν ἦχον ἡ Εὐα
σὺν Ἀδὰμ ἐνωτισθεῖσα ἐκρύβη·
μυροφόρων δὲ χορὸς | ἐν σοί, παρθένε, χαίρετε,
ἀκούσας ἀναστάντος | Χριστοῦ τοὺς πόδας ἐκράτησεν.

Κάθισμα· ἦχος α΄. Χορὸς ἀγγελικὸς.

10 Τυράννων δυσσεβῶν | ὁ στερρὸς καθαιρέτης,
ἀνθρώπων εὐσεβῶν | ὁ θερμὸς εὐεργέτης,
ὁ μέγας ἐν θαύμασι | καὶ πολὺς ἐν δυνάμεσιν,
ὁ λυτρούμενος | τῶν αἰχμαλώτων τὰ πλήθη
καὶ τροπούμενος | τῶν πολεμίων τὰ στίφη,
15 τιμάσθω Γεώργιος.

Ἔτερον· ἦχος πλ(άγιος) δ΄. Τὴν σοφίαν καὶ λόγον.

Τῆς τριάδος τῇ πίστει ὀχυρωθεὶς

καὶ ἀληθείας σφενδόνη καθοπλισθεὶς
τῆς πλάνης κατέβαλες | τὸ ἀλλότριον θράσος
20 καὶ τοῦ ἐχθροῦ ἀρπάσας | τῶν λόγων τὴν μάχαιραν
ἐν αὐτῇ ἀπέτεμες | τοῦ ψεύδους τὴν ἐνστασιν·
ὄθεν τοῖς τροπαίοις | θριαμβεύων τῆς νίκης
τῷ σώματι τέθνηκας, | τῷ δὲ πνεύματι ἔζησας,
Fol. 9 v°. ἀθλο*φόρε Γεώργιε·

25 πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ
τῶν πταισμάτων ἄφεσιν δωρήσασθαι
τοῖς ἐορτάζουσι πόθῳ
τὴν ἀγίαν μνήμην σου.

Θ(εοτοκίον).

30 Τὴν σοφίαν τὴν ὄντως ἐν σῇ γαστρὶ
συλλαβοῦσα ἀφλέκτως, μήτηρ Θεοῦ,

2 ὡς τοῖς ἀθλοῦσιν ὁμοῦ codex, cf. I Cor., IX, 24. 4 Gen., III, 8.

5 ἦχων codex. 7 Mat., XXVIII, 9. 9 rubrique. 16 rubrique; τοῦ λόγου codex. 18 Cf. I Reg., XVII, 40. 20 Cf. Ephes., VI, 17, et ci-dessus, ode I, tropaire IV. 22 Allusion au surnom de τροπαιοφόρος donné à saint Georges dans l'Eglise grecque. 25—28 Ces quatre incises sont souvent reproduites dans les imitations de l' εἰρμός: Τὴν σοφίαν καὶ λόγον; voir, par exemple, Μηναῖον, janvier, Venise, 1895, p. 134, 185, etc. 30 On remarquera que ce θεοτοκίον est presque mot à mot copié sur l' εἰρμός type; cf. Εἰρμολόγιον, Constantinople, 1896, p. 528.

σωτηρίας τὸν αἷτιον | τὸν τὸν κόσμον συνέχοντα
καὶ ἐν ἀγκάλαις ἔσχεις | τὸν τὰ πάντα κατέχοντα,
τὸν τροφοδότην πάντων | καὶ πλάστην τῆς κτίσεως·
ὅθεν δυσωπῶ σέ, | παναγία παρθένε,
καὶ πίστει δοξάζω σε | τοῦ ῥυσθῆναι πταισμάτων με· 5
ὅταν μέλλω παρίστασθαι,
δέσποινα, παρθένε ἄγνή,
τὴν σὴν βοήθειαν τότε μοι δώρησαι·
καὶ γὰρ δύνασαι
ὅσα θέλεις, πανύμνητε. 10

Ωίδῃ δ'· Σὺ μου ἰσχύς, Κύριε.

Τίς σοι καιρὸς | ἁρμοδιώτερος ἑτερος,
ἐπεφώνεις | σεαυτῷ, Γεώργιε·
νῦν γὰρ βουλή ἐστὶν ἀσεβῶν
καὶ λοιμῶν καθέδρα 15
καὶ βασιλεῖς ἐφρυάξαντο
κατὰ τοῦ σοῦ κυρίου·
πρὸς γοῦν ἔλεγχον τούτων
τὸν ζυγὸν ἀπορρίψας ἀνάστηθι.
Ἵπερμαχῶν | τῆς ἀληθείας ἐκραύγαζες· 20
τί συνήχθη | τὸ δεινὸν συνέδριον;
τί τοῦ Χριστοῦ σβέσαι τὴν τιμὴν
κενῶς * μελετᾶτε
τὰ τῶν εἰδώλων βδελύγματα
τιμᾶν νομοθετοῦντες; 25
ἀλλ' ἐγὼ μόνῳ θύσω
τῷ Θεῷ μου θυσίαν αἰνέσεως.

Ῥήμασι σοῖς | πῦρ μὲν θυμοῦ ὑπανήπτετο
τῷ τυράννῳ, | πλὴν δ' ἐπεκαλύπτετο
θωπευτικῶν λόγων προσβολαῖς· 30
καὶ γὰρ ὑποσχέσει
ἀξιωματῶν ἐσπούδαζε
σπαράσσειν σοῦ τὸν πύργον
τῆς ψυχῆς, ἀλλ' ἐθραύσθη
ἄρραγεῖ προστυχῶν σοι, Γεώργιε. 35

7 ἄγνή codex. 10 ὅσαι codex. 11 rubrique. 14 Ps., I, 1. 16 seq.
Ps., II, 1—8. 23. Après κενῶς, quelques lettres effacées. 26—27 Ps., CXV, 17.
33 Cf. Mat., XXI, 33. 35 ἀρχαῖα codex.

Византийскій Временникъ.

- Ἰσχύν στερρὰν | προσεπικτῶ μαστιζόμενος
 τοῖς βουνέυροις, | βύαξιν αἱμάτων τε
 βάπτων τὴν γῆν, ὥσπερ δὲ σαρκὸς
 ἐκτὸς ὑπομένων·
 5 καὶ γὰρ εἰς μνήμην ἐλάμβανες
 Χριστὸν φραγελλωθέντα
 καὶ κενώσαντα αἷμα
 τῆς πλευρᾶς λογχευθείσης, Γεώργιε.
 Θεοτ(οχίον).
- 10 Τῆς κιβωτοῦ | περιστερὰ σὺ κατάχρυσος,
 ὡς ἐλαίας | κάρφος περιφέρουσα,
 κόρη, Χριστόν, ὃς τὴν ἑαυτοῦ
 σάρκα τῷ ἐλαίῳ
 τῷ τῆς θεότητος ἔχρισεν,
 15 ὅνπερ σὺν μυροφόροις
 ἀναστάντα ἰδοῦσα
 τὴν γαλήνην τῷ κόσμῳ ἐκήρυξας.
 Ωἰδῇ εἰ· Ἰνα τί με <ἀπώσω>.
- Ἦ φρουρά σι ὡς ὅρος
 20 γέγονε Σινᾶ τὸν Θεὸν ἐμφανίζουσα·
 ὑπὸ γὰρ τὴν πέτραν
 F. 10 v°. τὴν τεθεῖσαν τῷ στήθει γενόμενος
 καὶ τῷ ταύτης βάρει
 ἐκπιεσθεὶς τοῦτον ἑώρας
 25 ἀβλαβῇ σε τηροῦντα, Γεώργιε.
- Νεοσβέστου ἀσβέστου
 μέσον ἐμβληθεὶς, ὥσπερ πῦρ ἀκατάσβεστον
 ἔχων ἐν καρδίᾳ
 τῆς Χριστοῦ ἀγαπήσεως, ἔμεινας
 30 ἀβλαβῆς καὶ πλήθην
 πρὸς τὸν αὐτοῦ πόθον ἀνῆξας
 ἀβλεποῦντα τῇ πίστει, Γεώργιε.
- Ὡς Δαυὶδ ψάλλων γράφει,
 ὁμοίος αὐτοῦ τοῖς θεοῖς ἦν ὁ τύραννος,

6 Mat., XXVII, 28; Marc., XV, 15. 7 κενῶσαν τὸ codex; Ioan., XIX, 34,
 10—11 Gen., VIII, 8 seq.; cf. canon précédent, ode IX, θεοτοχίον. 12—14 Cf. ode I,
 θεοτοχίον, et canon précédent, ode IX, θεοτοχίον. 18 rubrique. 19—20 Cf. Exod.,
 XIX seq. 33 Δαβὶδ codex; Ps., CXIII, 5—8.

ὀφθαλμοὺς μὲν ἔχων,
 ἀλλ' οὐ βλέπων πρὸς φῶς τὸ ἀνέσπερον
 ἐμβαλὼν δὲ λέβητι
 φλογεροῦ πλήρει μολύβδου
 σῶσον αὐτίς ὁρᾷ σε, Γεώργιε.

5

Δυνατὸν ἐν πολέμοις

ποίησον τὸν ἀνακτα Ῥωμαίων, ἐνδοξε,
 τῶν Σκυθῶν ἐφόδους
 καὶ Περσῶν καὶ βαρβάρων παράταξιν
 κραταιῶς συνθλῶντα
 καὶ ἰσχυρῶς νικῶντα τούτους,
 ἀβλαβεῖς δ' ὑπηκόους φυλάττοντα.

10

Θ(εοστοκίον).

Ἡ ἀσφράγιτος θύρα

πᾶσι γὰρ Χριστὸς ἐρχομένοις ἠνέψκτα,
 τῆς σῆς, κόρη, πύλης
 προελθὼν κεκλεισμένην κατέλιπε
 καὶ τοῦ τάφου θύρας
 ὑπεξελθὼν ἐσφρα * γισμένης
 κεκλεισμέν(ων) θυρῶν εἰσελήλυθεν,

15

F. 11 r.

20

Ωιδῇ ε'· Ἰλάσθητί μοι, <σωτήρ>.

Νομίσας ὁ ἀσεβῆς | ὡς ἀσθενῇ ἐξελέγχειν σε
 καγχάζοντα μελετᾷ
 τοῖς σπλάγχχνος σου μόλυβδον
 ἐμβαλεῖν, Γεώργιε·
 ἀλλὰ κατησχύνθη,
 ἀβλαβοῦς περισωθέντος σου.

25

Φιλίαν ὑποκριθεὶς | τῷ ἀσεβοῦντι, Γεώργιε,
 θυσίαν ὑπενεγκεῖν
 βωμῷ προσεχώρησας,
 οὐκ αὐτοχειρία, πλὴν
 ῥήματι δὲ μόνῳ
 ἅπαν εἰδῶλον συνέτριψας.

30

4 πλήρη μολύβδου codex. 5 σῶος codex. 11 τούτοις codex. 14 Cf. Ioan.,
 X, 7, 9, et plus bas: τοῦ τάφου θύρας . . . ἐσφραγισμένης. 16—17 Cf. Eszech., XLIV, 2.
 17—18 cf. Mat., XXVII, 66. 20 κεκλεισμεν |||| codex; Ioan., XX, 26.
 21 rubrique. 24 μολύβδον codex.

Ἐκέρασεν ἐμμανῶς | ὁ φαρμακὸς Ἀθανάσιος
θανάσιμόν σοι ποτόν·

ἀλλ' ὁμως οὐκ ἐβλαψε·
τῷ Χριστῷ πιστεύσας δὲ

8 πρὸ σοῦ, μάκαρ, πίνει
μαρτυρίου τὸ ποτήριον.

Ῥημάτων πᾶσαν ἰσχὺν | ὑπερνικᾷ καὶ διάνοιαν
ψυχῆς τὸ καρτερικόν

10 τῆς σῆς· ὡς γὰρ ἄψυχος
βασάνων ὑπέμεινας
προσβολὰς ποικίλας,
ἀντιλήπτορ μου, Γεώργιε.

Θ(εοτοκίον).

15 Ὡς ἄπορον ἀληθῶς | τὸ θαῦμα, κόρη, τοῦ τόκου σου·

ἀμνάς γὰρ ἡ καθαρὰ

γεγέννηκας λέοντα

τὸν τάφῳ ὑπνώσαντα

καὶ ἐξανάσταντα

καὶ τοῦ τάφου βασιλεύοντα.

20 F. 11 v°. Κοντάκιον· ἦχος πλ(άγιος) δ'. Τῇ ὑπερμάχῳ.

Τῇ ὑπερμάχῳ καὶ θερμῇ σοῦ ἀντιλήψει

προσπεφευγότες οἱ πιστοὶ τοῦ λυτρωθῆναι

ἐξαιτούμεθα, ἀήττητε ἀθλοφόρε·

ἀλλ' ὡς ἔχων παρρησίαν ἡμᾶς λύτρωσαι

25 καὶ παντοίων νῦν κινδύνων καὶ κακώσεων,

ὅπως κράζωμεν· | χαίροις, μάρτυς Γεώργιε.

Ὁ οἶκος.

Μέγας ἐν προστασίαις

ἐπὶ γῆς ἀνεδείχθης,

30 τοῦ Χριστοῦ θεράπων καὶ φίλε·

τὸν πιστὸν γὰρ λαόν

περισκέπων σῶζεις αἰεὶ, ἐνδοξε·

διό πίστει καὶ πόθῳ

βοῶμέν σοι, πολὺαθλε·

35 χαῖρε, δι' οὗ | φρυκτωρεῖται ὁ κόσμος·

4 δε codex. 9 γὰρ ὡς codex. 15—16 Cf. Apoc., V, 5 (Gen., XLIX, 9; Ose., V, 14); images fréquemment employées par les hymnographes grecs. 20 rubrique; pour les imitations de l'hymne acathiste, voir Ὁρολόγιον, loc. cit. 27 rubrique en marge.

χαῖρε, δι' οὗ | ὁ στρατὸς καταλάμπει·
 χαῖρε, τῶν πιστῶν | αἰχμαλῶτων ἡ λύτρωσις·
 χαῖρε, δεσμοτῶν | ἡ ὀξεία ἀντίληψις·
 χαῖρε, ὄψις | τῶν ἐκ πίστεως
 προστρεχόντων σοι θερμή·
 χαῖρε, θλίψις | τῶν ποθούντων σε
 καὶ ἐν θλίψει χαρμονή·
 χαῖρε, ὅτι ὑπάρχεις | βασιλέως τὸ τεῖχος·
 χαῖρε, ὅτι παρέχεις | ἐν πολέμοις τὸ νίκος·
 χαῖρε, ἀστήρ | φωτίζων τοὺς πλέοντας·
 χαῖρε, λυτήρ | παντοίας κακώσεως·
 χαῖρε, εἰς ὃν | πᾶς πιστὸς καταφεύγει·
 χαῖρε, δι' οὗ | εὐφημεῖται ὁ πλάστης·
 χαῖρε, μάρτυς Γεώργιε.

5.

10.

F. 12 r. Ωιδὴ ζ'. Θεοῦ συγκατάβασιν.

15.

Γηθόμενος ὥκησας | ὡς ἐν παστάδι
 τῇ φοβερᾷ φυλακῇ·
 τὴν λαμπάδα γὰρ ἔχων
 τῆς σῆς καρδίας πεφωτισμένην πυρὶ
 τοῦ θεοῦ πόθου | Χριστὸν τὸν νυμφίον σου
 μέσης ἑώρας νυκτός | στεφοδοτῶντά σε.
 Ἐκ τάφου ἀνέστησας | νεκρὸν θανόντα
 πρὸ παρουσίας Χριστοῦ
 ἱερέα εἰδώλων
 καὶ βαπτισθέντα τοῦτον Θεῷ παριστάς·
 ἀλλ' ἃ σημεῖον | αἰτήσας σε τύραννος
 τάφῳ κακίας νεκρὸς | ζῶν ἐναπέμεινεν.
 Ωράισμα, καύχημα, | φρουρὲ καὶ τεῖχος,
 καὶ ἄρωγὲ τῶν πιστῶν,
 βασιλεῖ τῶν Ῥωμαίων
 κατὰ βαρβάρων νίκας χορήγει αἰεὶ·
 καὶ γὰρ προστάτην | πλουτεῖ σε καὶ πρόμαχον
 ἐν ἀθυμίαις, σοφέ, | καὶ περιστάσει.
 Ῥωσθεῖσα πρὸς ἔρωτα | τῶν σῶν θαυμάτων
 ἡ εὐκλεὲς βασιλὶς
 Ἀλεξάνδρα προστρέχει

20.

25.

30.

35.

σοὶ καθειργμένῳ καὶ νυμφευθεῖσα Χριστῷ
πρὸς τὴν τοῦ μύρου | ὁσμὴν ἐφειλεύσατο
τούτου πληθύν γυναικῶν, | μάκαρ Γεώργιε.

Θεοτοκίον).

8

Γενᾶται πλαττόμενος | ἐκ σοῦ ἀσπόρου,
κόρη, ὁ νέος Ἀδάμ
καὶ θανῶν ἐκουσίως

F. 12 v°.

τάφῳ πρᾶσμένει τῷ ἐν τῷ κήπῳ γυμνός·
ἐξαναστάς δὲ | παράδεισον ἤνοξε

10

τῷ πρωτοπλάστῳ Ἀδάμ, | ὃν πρὶν ἀπέκλεισεν.

Ωίδῃ η΄· Ἑπταπλασίως <κάμινον>.

Ἰσὴν τὴν γνώμην ἔχουσιν

κατιδὼν σοὶ ὁ τύραννος,

μάκαρ, Ἀλεξάνδραν τὴν αὐτοῦ ὁμόζυγον

15

καὶ μείνας ἀσύνητος

ἀποτμηθῆναι τὴν κεφαλὴν

ταῖς συνεπομέναις γυναῖξιν ἐπατάττει·

ἡ δὲ καὶ πρὸ τοῦ ξίφους

τὴν ψυχὴν ἀποδοῦσα | ὡς βασιλὶς παρέστη

20

ὡραία τῷ Κυρίῳ.

Ὁ γεωργὸς Γλυκέριος

ἀροτῆρα θεώμενος

βοῦν πρὸς τῷ ἀρότρῳ αἰφνιδὸν ἐκπνεύσαντα

αἰτεῖ σε, Γεώργιε,

25

ἀνασταθῆναι αὐτὸς τὸν βοῦν

καὶ τοῦτον εὐρών τῷ συνεργάτῃ συζῶντα

Θεὸν ἀνακηρύττει

καὶ θερρίζεται ξίφει | καὶ πρώτως ἀποθήκαις

Θεοῦ ἐθησαυρίσθη.

30

Σὺ εἰ, Χριστέ, Θεὸς ἡμῶν,

ὁ ποιήσας θαυμάσια·

σύ γάρ καὶ τὸν μάρτυρα τὸν σὸν Γεώργιον

ξανθέντα τοῖς ξίφεσι

μέχρις ὁσῶν καὶ σπλάγχνων αὐτῶν

35

σῶον ἀνιστάς· ἡ γὰρ φωνὴ τῆς βροντῆς σου

2 Cf. Cant., I, 3. 6 I Cor., XV, 45. 8 Ioan., XIX, 41. 11 rubrique.
18 σε codex. 19 Ps., XLIV, 9. 28 Mat., XIII, 30. 30—31 Ps., LXXVI, 15.

- F. 13 r. τροχῷ καταρραγείσα
 τὰ δεσμὰ διαλύει | καὶ τοῦτον ὑγιαίνει
 ἀγγέλου παρουσία.
 Στεφηφόρον εἰς θάλαμον
 καὶ νυμφῶνα οὐρέον
 ἀνακτι ἡμῶν θεοστεφεῖ συμμάχῃσαν·
 στρατὸς γάρ ἀλλόφυλος
 ἀπὸ δυσμῶν καὶ νότου, βαρρᾶ,
 ἐξ ἀνατολῶν τε καθ' ἡμῶν ἐπανεῖστη
 ὡς θῆρες ἐφορμῶντες 10
 τοῦ ἡμᾶς ἐκλαφύξει | ὡς οὖν πιστὸς προστάτης
 προστάττοις ἐν κινδύνοις.
 Κόρον τῶν σῶν καλᾶσεων
 μὴ λαμβάνων ὁ τύραννος
 βοῦν σοι χαλκουργῇ πλήρη ξιφῶν, Γεώργιε, 15
 καὶ τούτῳ νομίσας σε
 ἀλληλεσμένον εἶναι λοιπόν,
 ὅνπερ ὁ τροχὸς οὐ κατηνάλωσεν σίταν,
 ἐξάγεσθαι κελεύει
 καὶ ὡς ἄπνουν ρίπτείσθαι | ἀλλ' ὁ Θεὸς ὁ φύς σε 20
 καὶ πάλιν ἀναπλάττει.
 Θεοτοκίον.
 Ὑπὲρ Ἀδάμ δερμάτινον
 ἐνδυθέντος χιτῶνιον
 ἐκ παρακοῆς ὁ πλαστουργὸς ἐφόρησεν 25
 ἐκ σου σάρκα, πάναγνε·
 ἐν δὲ τῷ τάφῳ ἄπνους τεθείς
 καὶ ἐσμυρνισμέναις εἰληθείς ἐν σινδόσι
 τριήμερος ἀνέστη
 ἐκδυσάμενος ταύτας | κάκεινον ἐνδυδίσκει 30
 στολὴν αὐτοῦ τὴν πρώτην.
 F. 13 v°. Ωιδὴ θ'. Ἐξέστη ἐπὶ τούτῳ (ὁ οὐρανός).
 Λαμπρότητος ἐμφάσεις παραδεικνύς
 τῆς μελλούσης Χριστός σοι ὁπτάνεται

12 προστάττοι codex. 15 χαλκουργεῖ codex. 20 Nouvel exemple à joindre à ceux que fournit le «Thesaurus» de φύς employé au sens transitif.

23—24 Gen., III, 21. 27—28 Cf. Mat., XXVII, 60; Ioan., XIX, 39 seq., etc.

30—31 Cf. Luc., XV, 22. 32 rubrique; ἐπὶ τούτῳ codex.

ἐν τῇ φρουρᾷ
 φῶς περιαστράπτων σοι ἐπιστάς
 καὶ προσκαλεῖται λέγων σοι
 δεῦρο, σταθηρότατε ἀθλητά,
 5 τετέλεκας τὸν δρόμον,
 τετήρηκας τὴν πίστιν,
 λοιπὸν τῆς νίκης στέφος λάμβανε.
 Ἰδρῶσί σου λευκάνας ἀθλητικοῖς
 τῆς σαρκὸς τὸν χιτῶνα, Γεώργιε,
 10 ξίφει τμηθεὶς
 τοῦτον ἐπορφύρωσας τῇ ῥοῇ
 τῶν σῶν αἱμάτων ἄξιον
 ἔνδυμα παστάδος τῆς νοητῆς
 ἐντεῦθεν ἐπιβάψας·
 15 δικὸν χαρᾶς ἡ θύρα
 τοῦ σοῦ νυμφίου ἡνεύχθη σοι.
 Τῷ σε στρατολογήσαντι βασιλεῖ
 ἐκ τῶν ἔργων ἀρέσας, Γεώργιε,
 20 τὰς ἀμοιβάς
 ἔσχες τῶν καμάτων θεοπρεπεῖς·
 διὸ καὶ παῖδα ἤρπασας
 αἰχμαλωτισθέντα, τῷ βασιλεῖ
 Περσῶν οἶνοχοοῦντα,
 25 καὶ σῆς ἡμέρας μνήμη
 ἐπανεσώσω τοῖς γεννήτορσιν.
 Ζωῆς τῆς ἀπεράντου μετεσχηκῶς
 F. 14 r. ὥσπερ ζῶν ἐνεργεῖς καὶ γραφόμενος·
 διὸ ποτὲ
 30 Πέρσας ἐπελθόντας τῷ σῷ ναῷ
 καὶ τῆς στοᾶς ἐφύπερθεν
 βάλλοντας τὸν τύπον τῆς σῆς μορφῆς
 ὠράθης ἀντιπλήττων,
 ἐκτείνων σου τὸ δόρυ·
 35 ὦ τῶν χαρίτων σου, Γεώργιε.

2 περιαστράπτων codex. 5—7 II Tim., IV, 7, 8. 8 seq. Mat., XXII, 12 seq.
 15 δι ||| codex. 15—16 Cf. Mat., XXV, 21, 23. 17—18 Cf. II Tim., II, 4.
 28 ἐνεργῆς codex. 38 ὠράθης] voir canon précédent, ode VIII, tropaire III.

Ἦθροίσθησαν τῇ μνήμῃ σου, ἀθλητά,
 βασιλεῖς, ἱεράρχαι καὶ ἄρχοντες,
 λαοί, φυλαί,
 γένη ὀρθοδόξων, σὴν ἑορτὴν
 λαμπροφανῶς γεραίροντες·
 σὺ δὲ πάντων πλήρωσον προσευχάς,
 τῷ βασιλεῖ δὸς νίκας,
 φῶς θεῖον ἱεράρχαις
 καὶ σωτηρίαν πιστοῖς ἅπασιν.

Θ(εοτοκίον).

5

10

Σέ, κόρη, τὴν βασιλίσσαν Μαριάμ
 τῆς ὥδῃς προεξάρχουσιν ἔχομεν
 ἐν τῇ τοῦ σοῦ
 τόκου ἀναστάσει· τὴν γὰρ πλευρὰν
 διαιρεθεὶς λογχεύματι
 αἵματος καὶ <ὕδ>ατος εἰς κρουνοὺς
 βυθίσας τὸν διώκτην,
 πιστοὺς ἐκ τῆς κακίας
 ὡς ἐξ Αἰγύπτου διεβίβασε.

15

Ἐξαποστειλάριον· <ἦχος γ'· Ὁ>οὐρανὸν <τοῖς ἀστροῖς>.

20

Τὸν φωταυγῇ ἀστέρα
 τὸν καταυγάζοντα τὴν γῆν,
 Γεώργιον εὐφημοῦμεν,
 τὴν καλλονὴν τῶν μαρτύρων·
 τῆς * ἐκκλησίας τὸν μέγαν
 ὑμνῷ προστάτην, τὸν θεῖον.

F. 14 v°.

25

Ἔτερον· <ἦχος β'· Γυναῖκες ἀκουτίσθητε>.

Ἐφέστηκε χαρμόσυτος | καὶ ἱερὰ πανήγυρις
 ἁσματικὴν εἰς χορεῖαν
 πιστῶν τὰ στίφη καλοῦσα·
 ἔλθετε, δεῦτε δράμετε
 καὶ πόθῳ συναθροίσθητε,
 ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις ἅπαντες

30

11 Cf. Exod., XV, 20, 21.

14—16 Ioan., XIX, 34.

16 |||| ατος codex.

17—19 Cf. Exod., ibid.

19 διεβίβασας codex.

20 rubrique en marge.

27 rubrique en marge.

πνευματικῶς ἐορτάσαι
τοῦ ἀθλοφόρου τὴν μνήμην.

Θ(εοτοκίον).

Τὰ πλούσια ἐλέη σου | νῦν ἐφ' ἡμᾶς κατὰπεμψον,
5 τοὺς σὲ τιμῶντας ἐκ πόθου,
θεογεννήτρια κόρη,
μνήσθητι πάντων, πρόστηθι
ἐν ὥρᾳ τῆς ἐτάσεως,
10 ὅτε κριτὴς καθέζεται
ὁ σὸς υἱὸς καὶ δεσπότης,
παρισταμένων ἀγγέλων.

Constantinople, 25 mars 1902.

P. Sophrono Pétridès,
des Augustins de l'Assomption.